

2. IZREDNA SEJA DS SOZD ISKRA

Sprejeta sistemska rešitev problematike naše DO ISEZ

V petek, 9. decembra se je sestel delavski svet SOZD Iskra na svoji drugi izredni seji, na kateri je obravnaval in sklepal o predlogu za sistemske rešitve problematike naše DO Elektrozveze.

Najprej je predsednik strokovne komisije za sistemske rešitve problematike DO ISEZ Ivo Klešnik na kratko poročal o dosedanjem delu komisije in posameznih podkomisij in poudaril, da predstavlja elaborat o tej problematiki po strokovni plati usklajen predlog za sistemske rešitve problematike DO ISEZ, ki je že pripravljen za samoupravno odločanje. Pri tem je dejal, da strokovna komisija sodi, da predloženi elaborat implicitno vsebuje tudi sanacijo TOZD TTS.

Ob koncu je dejal, da predložena rešitev ohranja vse tekoče proizvodne programe DO ISEZ, najbolj perspektivnim pa zaradi integracije s komplementarnimi in sorodnimi programi prevzemajočih DO zagotavlja pospešeno rast. Prevzemajoče DO Iskre so namreč tehnično, tehnološko, kadrovsko in ekonomsko stabilne in predstavljajo pravo okolje za normalen razvoj teh programov in s tem za socialno varnost delavcev.

Za njim so na kratko poročali predstavniki posameznih podkomisij. O programskem delu je

spregovoril Miloš Kobe, medtem ko je Pavle Gantar na kratko obrazložil organizacijsko pravni del rešitve, dopolnil pa ga je Marjan Trojar. Direktor interne Iskra banke Fabio Škopac je podrobneje obrazložil finančni del, Boris Mužič pa je poročal o kadrovskem delu sistemske rešitve.

Krajšo razpravo je o predlogih in sklepih rešitve zaključil predsednik KPO SOZD Iskra Boris Lasič, ki je pozitivno ocenil delo komisije in vseh podkomisij, v katerem je sodelovalo kakih 70 ljudi zelo aktivno, strokovno in odgovorno. S tem se je končala prva faza razreševanja problematike 1400 ljudi na način, ki nam zagotavlja, da bomo tudi drugo fazo razreševanja te problematike na tej osnovi konstruktivno, z odločujočo vlogo posameznih Iskrinih DO in vseh odgovornih od TOZD do SOZD odgovorno in uspešno v interesu celotne Iskre zagotovo dokončno in pozitivno razrešili. Ob koncu se je zahvalil predsedniku komisije Ivu Klešniku za doslej uspešno opravljeno delo.

Delegati vseh naših DO so nato soglasno potrdili predlog sistemske rešitve in sprejeli naslednjih deset sklepov, ki zadevajo sistemske rešitve problematike DO Elektrozveze:

1. DS soglašajo, da predloženi elaborat za sistemske rešitve problematike DO Elektrozveze

predstavlja realno osnovo za zadovoljivo sanacijo vključenih proizvodnih programov. Strokovna skupina naj elaborat dopolni še z napovedjo možnosti trženja vseh programov.

2. DS zadolžuje strokovno skupino in skupne podkomisije, da nadzirajo izvajanje, oz. po potrebi izvedejo v elaboratu vsebovane predloge.

3. DS naroča strokovni skupini, da s pomočjo imenovanih bilateralnih predajnoprevzemnih komisij v smislu predloga izdela ustrezne elaborate za prevzem programov na dan prevzema, vendar najpozneje do 31. 3. 1984. Pri tem je treba upoštevati realne dokončne rezultate posameznih programov na podlagi ugotovitev skupnih inventurnih komisij in zaključnih računov sedanjih nosilcev programov. Predlagane razlike med tako ugotovljenimi rezultati in predvidevanji v sedanjem predlogu bodo vključene in obravnavane v dokončnem predlogu finančne sanacije po enakih kriterijih in na enak način, kot so vsebovani v elaboratu.

DS opozarja, da je predlagana finančna sanacija samo eden izmed temeljev za boljše gospodarjenje v prihodnjih letih, za celovito sanacijo pa je potrebno aktivirati tudi vse ostale po-

(Nadaljevanje na 2. strani)

POGOVOR Z JANEZOM VIPOTNIKOM

Vse slabša likvidnost Iskre Commerce in Iskre

»Iskra Commerce bi morala imeti v Iskri takšno vlogo, kot smo jo zapisali in potrdili v samoupravnih sporazumih. Ta posebna vloga je v tem, da bi moral biti ta kolektiv skupnega pomena v tržni sferi tisti osnovni gonilni mehanizem, ki bi pospeševal prodajo in vse marketinške aktivnosti. Da pa bi lahko Iskra Commerce to opravljala in da bi bila poslovno uspešna in fleksibilna, bi morala imeti na razpolago tudi osnovna sredstva. Prav to bodo morale sprevideti tudi Iskrine delovne organizacije, saj je to edina pot tudi za njihovo boljše tržno usmerjenost in nenazadnje za njihovo boljše likvidnost: Iskra Commerce bi lahko v tem primeru do njih lažje izpolnjevala svoje obveznosti.«

Te misli je izrekel direktor finančno računovodskega področja v Iskri Commerce Janez Vipotnik, ki smo ga zaprosili za oceno likvidnosti v Iskri Commerce, s tem pa posredno tudi celotne Iskre. Povod za naš obisk je bil težak položaj, v katerem se je znašla Iskra Commerce, ko ne more več redno izpolnjevati svojih obveznosti v dolžniško-upniških razmerjih. Najtežji položaj je vsekakor v prodajni temeljni organizaciji Iskre Commerce, torej kolektivu, ki opravlja za Iskrine tovarne nabavno in prodajno funkcijo.

»Vsekakor so precejšnje zaloge v Iskri Commerce ena najhujših nadlog za tako težak likvidnostni položaj. Ob tem je treba takoj poudariti, da vzroki za tolikšen porast niso zgolj v Iskri Commerce pač pa je treba to vprašanje analizirati vzporedno z vlogo te tržne delovne organizacije v našem sozdu. Iskra Commerce je po reorganizaciji med sedemdesetih let dobila drugačno vlogo, tako da je poslovni sklad šel v proizvodnje tovarne, proizvodnja pa je financirala tiste blagovne pretoke, ki so šli preko Iskre Commerce. Dogovorjen je bil tudi 90-dnevni plačilni rok za vse blago, ki so ga tovarne prodale Iskri Commerce, le-ta pa je nato preko svoje mreže filial prodala naprej. S tem smo nekako kompenzirali in nadomestili pomanjkanje poslovnega sklada, ki je pred tem obstajal v Iskri Commerce. Takšna, spremenjena vloga je seveda izredno nevarna: v času konjunkturne isčee Iskrine tovarne tudi druge

prodajne poti, mimo Iskre Commerce, v času recesije, kot je na primer zdaj, pa je Iskra Commerce tista, ki mora od tovarn vzeti vse in imeti to blago na zalogi. Še več: prodajo nekaterih konjunkturnih izdelkov, pogojujejo z nekonjunkturnimi. Na višino lastnih zalog torej ne vplivamo samo v Iskri Commerce.

Ali lahko torej govorimo o nedorečeni vlogi Iskra Commerce, onjenem zapostavljanju, ali pa pogosto tudi o tem, da jo imajo nekateri za »nebodigatreba«, čeprav se sami še kako zavedajo njenega pomena in njene vloge, toda čez svoje tovarniške plotove nočejo ali niso sposobni videti?

»V Iskri bomo morali usposobiti Iskra Commerce za njeno normalno poslovno funkcijo. Na žalost so v nekaterih delovnih organizacijah preveč kratkovidni, ko skušajo zaradi svojega lastnega trenutnega interesa zaobiti Iskra Commerce ali pa ji vsiliti ostrejšje pogoje. Tak primer so npr. tudi krajši plačilni roki, kar je bistveno zmanjšalo vire Iskre Commerce, po drugi strani pa je na primer Iskra Commerce prisiljena v svoji nabavni funkciji vnaprej plačevati domače repromateriale v najboljšem primeru pa 15 dni po prevzemu blaga. Iskrine tovarne morajo ta repromaterial plačati Iskri Commerce 45 dni po prevzemu in — tudi to je eden od vzrokov za nelikvidnost Iskre Commerce. Tako poslabšana likvidnost pa vpliva tudi na funkcionalnost Iskre Commerce, s tem pa tudi na trženje Iskrinih tovarn.«

Janez Vipotnik.

Kako pa je z likvidnostjo drugih temeljnih organizacij v Iskri Commerce, morda najprej Servisa, če se še nekaj časa zadrživa na domačem tržišču?

»Moram reči, da bi Servis kot temeljna organizacija že zdavnaj razpadel, če ne bi bil v Iskri Commerce, saj je

V sredo, 14. t.m. je bila v prostorih Centra sistemov za avtomatizacijo manjša slovesnost, na kateri so bile že štirinajstič podeljene vsakoletne nagrade prof. dr. Vratislava Bedjanića. Nagrade, ki jih razpisuje delovna organizacija Avtomatika za spodbudo znanstvenorazvojnega dela na področju sistemov, naprav in elementov avtomatizacije ter zaščite in stikalne tehnike in se podeljuje v počastitev spomina na ustanovitelja tovarne TELA in znanega pedagoškega delavca, je prejelo pet nagajencev za diplomska dela in tri za magistrska dela.

V torek, 13. t.m. je bila v Poslovno-prodajnem centru Iskre, ob prisotnosti kitajske delegacije, ki jo je vodil direktor Instituta za obdelovalne stroje pri ministrstvu za strojegradnjo LR Kitajske, Zeng Sjan Lin in predstavnikov Iskre, podpisana delna letna pogodba za 1984. leto.

Pogodba predstavlja del kooperacijske pogodbe o petletnem sodelovanju med kitajsko korporacijo za uvoz in izvoz strojev in opreme in ISKRA — Avtomatiko. Vrednost izmenjave v obe strani je na osnovi pogodbe ocenjena na cca. 2 milijona 600.000 dolarjev. S strani Iskre sta jo podpisala Simon Primožič, direktor DO ISKRA Commerce in Marcel Božič, predsednik poslovnega odbora DO Avtomatike, s kitajske strani pa Zeng Sjan Lin, direktor omenjenega instituta. Istočasno so bili podpisani tudi protokoli o nadaljnjem sodelovanju in možnosti razširitve izmenjave. Drugi del pogodbe za 1984. leto bo predvidoma podpisan v prvem četrtletju prihodnjega let.

DOLGOROČNI PROGRAM EKONOMSKE STABILIZACIJE

Regionalni vidik razvoja Jugoslavije

Regionalni vidik razvoja Jugoslavije je dokument, ki v skladu z izhodišči dolgoročne programa gospodarske stabilizacije obravnava poseben vidik našega celotnega družbenoekonomskega razvoja. Zato je regionalni vidik razvoja pomembna sestavina celotne strategije in politike našega dolgoročnega razvoja. Iz separata o tej temi povzemamo nekaj najpomembnejših ugotovitev in usmeritev.

Pri uresničevanju politike skupnega razvoja Jugoslavije in v tem okviru politike in sistema spodbujanja hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosova je treba vzeti za izhodišče ustavno opredelitev, da gre za zagotavljanje materialne osnove enakopravnosti jugoslovanskih narodov in narodnosti, da bi izenačili materialne možnosti družbenega življenja in dela delovnih ljudi in zagotovitev kar najbolj skladnega razvoja gospodarstva kot celote, zato v SFRJ v splošnem interesu namenimo posebno pozornost hitrejšemu razvoju proizvodnih sil v gospodarsko manj razvitih republikah in avtonomnih pokrajinah in v ta namen zagotavljamo potrebna sredstva in uvajamo druge ukrepe.

Pri tem je treba upoštevati posebnosti gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosova in njihove možnosti, da si z lastnimi silami in sredstvi zagotovijo hitrejši razvoj ter skupne interese in realne možnosti združenega dela za odvajanje sredstev za spodbujanje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih področij. Takšno politiko in sistem spodbujanja izvajamo v okviru enotnega gospodarskega sistema in ju usklajujemo z družbenimi načrti, samoupravnimi sporazumi oziroma dogovori o temeljnih načrtov.

Razvoj na teh temeljih bo poleg upoštevanja ekonomskih zakonitosti terjal izpolnitev sedanjih metod spodbujanja hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosova, predvsem s bolj raznovrstnimi oblikami samoupravnega povezovanja organizacij združenega dela, in sicer od skupnega načrtovanja tehničnega, tehnološkega in znanstvenega razvoja do najširših oblik delitve dela in udeležbe v skupnem prihodku in dohodku. K temu naj bi prispevala družbeno dogovarjanje in samoupravno sporazumevanje, pri tem pa naj bi upoštevali solidarnost kot enega izmed pogojev za uveljavitev odgovornosti republik in avtonomnih pokrajin za razvoj celotne družbene skupnosti.

Na sedanji stopnji razvitosti republik in avtonomnih pokrajin bo medsebojno sodelovanje organizacij združenega dela z vseh predelov države temeljilo na širšem, programsko zasnovanem samoupravnem združevanju dela in sredstev ter doslednejšem upoštevanju in uveljavljanju gospodarskih meril razvoja, učinkovitejšem in hitrejšem reševanju strukturnih in drugih neskladij v našem gospodarstvu, ki so bistvenega pomena za skladnejši, stabilnejši in bolj dinamičen razvoj celotne države ter vseh republik in obeh avtonomnih pokrajin.

Z izvajanjem takšne politike v skladu z razvojnimi možnostmi in posebnostmi vseh republik in obeh avtonomnih pokrajin, njihovimi družbenimi načrti, samoupravnimi sporazumi oz. dogovori o temeljnih načrtov, pa tudi z družbenimi načrti Jugoslavije, zagotavljamo možnosti za delitev dela v razmerah socialističnega samoupravljanja, smotrnejše izkoriščanje človeških in proizvodnih zmogljivosti, hitrejši tehnični in tehnološki razvoj, zvišanje delovne storilnosti in krepitev kakovostnih dejavnikov gospodarjenja.

(Nadaljevanje na 2. strani)

brez kakršnihkoli poslovnih sredstev in nima ekonomske osnove za normalno delovanje. Na kratko bi lahko rekli, da so odnosi med proizvodnjo in serviserji neurejeni po dohodkovni plati, zato pa prihaja tudi do številnih kritik s strani potrošnikov.«

Hud problem za Iskra Commerce in Iskrine tovarne so tudi velikanske terjatve, ki jih imajo v tujini, po drugi strani

pa verjetno ni niti ene Iskrine tovarne, ki se ne bi pritoževala nad federacijo, ker ne dobiva pravočasno izvoznih stimulacij. Prešla sva torej na likvidnostni položaj zunanje-trgovinske temeljne organizacije v Iskri Commerce.

»Položaj na področju izterjav se je na svetovnem tržišču v zadnjem času bistveno poslabšal. To velja predvsem za dežele v razvoju, v katere vse več izvažamo, ki pa ne izpolnjujejo dogovorjenih plačilnih rokov. Visoke terjatve in zakasneli priliv seveda še kako vplivajo na likvidnost Iskre. Dodaten vir nelikvidnosti pa je seveda tudi v neizplače-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Varčujmo z elektriko!

DS poziva vse organizacije združenega dela Iskre, da do skrajne meje varčujejo z uporabo električne energije in dosledno upoštevajo predpisane varčevalne ukrepe.

Sprejeta sistemska rešitev naše DO ISEZ

(Nadaljevanje s 1. strani)

slovne funkcije kot je to navedeno v skupnem delu elaborata.

4. DS zadoljuje KPO SOZD in Iskra banko, da se aktivno vključita v pridobivanje dodatno potrebnih finančnih sredstev za sanacijo namenskih programov pri Zveznem sekretariatu za ljudsko obrambo, za sanacijo ostalih programov pa pri bankah in drugih virih.

5. DS meni, da predloženi elaborat daje hkrati osnovo za sanacijo TOZD TTS. Zato izjemoma odobrava TOZD TTS 51 mio din kot 13-mesečni sanacijski kredit za pokritje izgube po zaključnem računu iz leta 1982, s čimer se tej TOZD zagotavlja izplačilo osebnih dohodkov v skladu s samoupravno dogovorjeno višino.

Po dokončnem prenosu programov v skladu z elaboratom se 13-mesečno posojilo vključi v odpis sanacijskih kreditov skupaj z ostalimi predlaganimi odpisi sanacijskih kreditov za leto 1981, 1982 in 1983 v breme rezervnega sklada SOZD Iskra.

6. DS zadoljuje Iskra banko, da skupaj z DO Elektrovezve formulira zahtevek Skladu skupnih rezerv gospodarstva Skupščine občine Šiška za odobritev dolgoročnega sanacijskega kredita v višini 42 mio din za pokritje izgube TOZD TTS po zaključnem računu iz leta 1982.

7. Veljavnost predloženega elaborata je pogojena s pridobitvijo pozitivnega soglasja namembnega kupca.

8. DS iz zdravstvenih razlogov razreši dosedanjega predsednika strokovne skupine Iva Klešnika in namesto njega imenuje za predsednika Staneta Preskarja.

9. Elaborat se z vsemi dopolnitvami dostavi delavskim svetom DO, vključenim v razreševanje

nje problematike DO Elektrovezve. Strokovna skupina naj izdela tudi plan nadaljnjega dela, tako da bo možno referendum izvesti do marca 1984, pri čemer pa morajo te DO izdelati gradivo za razpravo najkasneje do 15. 2. 1984. Koordinacijo vseh nadaljnjih aktivnosti vodi strokovna skupina ob sodelovanju podkomisij.

10. DS zadoljuje Iskra banko, SOZD Iskra in vse DO Iskre, da se aktivno vključijo v razreševanje devizno-plačilne bilance programov DO Elektrovezve v okviru novih subjektov — DO prevzemnic.

Pod točko razno pa so delegati DS SOZD Iskra sprejeli še dva sklepa in sicer sklep o imenovanju odbora za proslavo letošnjega dneva borca in Iskre, ki ga bo organizirala in pripravila naša DO Iskra Commerce v Ljubljani. V organizacijskem odboru so tudi predsednik Jože Čebela in člani Boris Lasič, Janez Kern, Tone Orožim, Janja Žlebnik, Miloš Pavlica, Meta Maksimovič, Marjan Dvoraček, Simon Primožič, Ivo Vrtič, Jože Mokorel, Julij Novljan, Franc Borko, Franc Hudej in Jaka Škrbinc.

Ob koncu seje je spregovoril še direktor DO Iskra Invest servis Marjan Dvoraček, ki je opozoril delegate in preko njih vse Iskraše, naj v teh hudih dneh pomanjkanja električne energije tako doma kot v svojih tovarnah čim bolj smotno in varčno trošijo električno energijo. Pri tem je opozoril na naš kompleks v Stegnah, ki je trošil več elektrike od dogovorjene količine. Nedvomno je mogoče s sistematičnim prizadevanjem smotno in varčno uporabljati električno energijo tudi tako, da pri tem proizvodnja, zlasti za izvoz, ne bo v nobenem primeru prizadeta.

D.Ž.

Popoldne istega dne bo potekalo delo po skupinah. V nedeljo, 22. januarja, bo volilno programska konferenca. Kraj srečanja, kot že rečeno, še ni znan, vendar vas bomo vsekakor pravočasno obvestili; najkasneje pa bo podatek znan do 6. januarja, ko bo naslednja seja predsedstva koordinacijskega sveta. Le še osvežitev spomina: predsedniki koordinacijskih svetov ZSMS vseh Iskrinih delovnih organizacij so dolžni do 20. decembra poslati poročila o opravljenem delu, do naslednjega sestanka KS ZSMS SOZD Iskra pa je treba poslati (prinesti) prijavnice za vse udeležence.

Velja dogovor, da se letnega srečanja udeleži en mladinec iz vsake osnovne organizacije; v izjemnih primerih, ko gre za izjemno prizadevne člane ZSMS, lahko osnovna organizacija določi tudi dva udeležence.

Med nedavnim sestankom je tekla beseda tudi o vlogi KS ZSMS SOZD Iskra in njenih delovnih organizacij v izrednih razmerah (v okviru razprave o varnostni oceni SOZD Iskra), sprejet je bil čistopis osnov in meril za dodeljevanje družbenih stanovanj in stanovanjskih posojil. S tem je dejansko zaključena prva faza akcije mladine Iskre za pravičnejše dodeljevanje stanovanjskih sredstev, oz. stanovanj. V naslednji fazi bo seveda potrebno usklajevanje določil tega dokumenta z določili obstoječih pravilnikov. Tu bodo imeli mladi seveda predvsem vzpodbujevalno vlogo.

Mladi so se na seji tudi seznanili z dejavnostjo KOS in delavskega sveta SOZD Iskra v zadnjem obdobju.

Stane Fleischman

DO ŠIROKA POTROŠNJA

Pred občnimi zbori sindikalnih organizacij

V decembru in deloma še v začetku januarja se bodo v temeljnih organizacijah izvršili občni zbori osnovnih organizacij Zveze sindikatov. O izvedbi so se pogovarjali v eni od točk dnevnega reda sestanka KOS Široke potrošnje, ki je bil 7. decembra v Škofji Loki.

Osrednja pozornost na sestanku je bila namenjena poročilu o poslovanju v prvih devetih mesecih letošnjega leta. Člani KOS so se s tem v zvezi seznanili s sklepi odbora za gospodarjenje, ki je to gradivo že obravnaval in sprejel sklep, da delavskemu svetu Široke potrošnje priporoči, da ga sprejme.

V zvezi z rezultati gospodarjenja pa so menili, da bo treba kakovost gospodarjenja v bodoče izboljšati, saj proizvodni plan ni bil dosežen, zaostaja izvoz, še posebej pa je zaskrbljujoče izplačevanje prevelikih sredstev za obresti.

Ob vprašanju osebnih dohodkov (kjer po podatkih iz poročila o poslovanju Široke potrošnje kot celota preokaruje resolucijska določila) so člani KOS še posebej poudarili nevdržnost sedanjih pretehtih resolucijskih določil, ki neselektivno obravnavajo med seboj izredno različne OZD.

Tudi na osnovi podatkov iz analize gospodarjenja Široke potrošnje v zadnjih petih letih (od leta 1978 naprej) so poudarili, da Široka potrošnja vseskozi zaostaja tako pri osebnih dohodkih (za elektroindustrijo, celotnim gospodarstvom SR Slovenije in SOZD Iskra) kot pri akumulativnosti.

Na sestanku je bilo na vrsti tudi poročilo o izvajanju sanacijskega načrta v Tovarni gospodinjskih aparatov iz Reteč, ki so ga sprejeli s pripombami o načrtnejšem gospodarjenju s sredstvi in pomembnejši vlogi TOZD Raziskovalni institut pri snovanju prihodnosti tozda.

Ocene dela in delovni programi osnovnih organizacij sindikatov, ki jih bodo v teh dneh sprejemali na občnih zbora posameznih osnovnih organizacij Zveze sindikatov bodo temelj za celovitejšo oceno dela in delovni program sindikalne konference Široke potrošnje. Programsko volilna konferenca KOS Široke potrošnje bo v pričetku prihodnjega leta, po zaključku podobnih sestankov v osnovnih organizacijah.

Delegati KOS so se seznanili tudi s problematiko Iskrine DO Elektrovezve in se dogovorili, da delavskemu svetu Široke potrošnje predlagajo, da pošlako delegacije Široke potrošnje v delavskem svetu SOZD Iskra, da glasuje za predložene sklepe za sistemske rešitve problematike DO ISEZ.

SF

Regionalni vidik razvoja Jugoslavije

(Nadaljevanje s 1. strani)

S tem naj bi pospešili proces produktivnega zaposlovanja z namenom, da bi z izvajanjem te politike dosegli tudi polno zaposlenost.

Poglavitni instrumenti spodbujanja hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosova so bili: sredstva zveznega sklada, dopolnilna sredstva iz zveznega proračuna, precejšen delež v posojilih Mednarodne banke za obnovo in razvoj in ustrezna udeležba pri uporabi drugih posojil iz tujine ter drugi ukrepi. Sredstva zveznega sklada so odobravali pod ugodnimi kreditnimi pogoji, dopolnilnih sredstev iz zveznega proračuna pa ni bilo treba vračati. Poglavitne značilnosti sistema spodbujanja prek zveznega sklada so bile: avtomatizem, stalnost in stabilnost dotoka sredstev.

Sistem ukrepov smo počasi spreminjali in izpopolnjevali. Do leta 1965 se je v celoti uveljavila metoda neposrednih ukrepov v politiki hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosova. Kasneje, na višji ravni razvitosti, smo v sistem spodbujanja hitrejšega razvoja teh območij začeli uvajati tudi posredne ukrepe. Z družbenim načrtom razvoja Jugoslavije za obdobje 1966-1970 smo predvideli, da bomo hitrejši razvoj teh območij spodbujali tudi z združevanjem dela in sredstev, uvedli beneficirane triodstotne obresti in ukinili plačevanje obresti za poslovni sklad. To naj bi delovne organizacije spodbudilo, da bi vlagale v gospodarstvo na manj razvitih območjih. Navzlic takšni opredelitvi pa v obdobju do leta 1975 ni bilo združevanja dela in sredstev.

V začetnem obdobju razvoja gospodarsko manj razvitih območij, ko so bila izrazito gospodarsko nerazvita, ko smo hkrati s spreminjanjem tradicionalne gospodarske sestave zagotavljali možnosti za razvoj, so bili neposredni ukrepi družbene skupnosti nujni in gospodarsko upravičeni. Začetne investicije v infrastrukturo so bile po svoji naravi kapitalno intenzivne v razmeroma majhnim neposrednim vplivom na rast dohodka in zaposlenosti. Edini način za zagotovitev vlaganj z namenom, da bi omogočili kritični minimum infrastrukture in materialne proizvodnje, je bilo zakonsko urejanje. Po tem obdobju, v katerem smo zagotavljali temeljne pogoje razvoja, so se razmere bistveno spremenile. Na višji ravni razvitosti gospodarstva je bilo mogoče postopoma spremeniti spodbujevalne ukrepe s prizadevanji za večjo udeležbo sredstev zveznega sklada, ki se ustvarjajo z združevanjem dela in sredstev.

Sistem spodbujevalnih ukrepov prek tega sklada je v zadnjih dveh desetletjih navzlic nekaterim pomanjkljivostim dal pomembne rezultate pri izvajanju politike hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosova. V tem obdobju je bil celotni razvoj Jugoslavije dinamičen, rezultati razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosova pa so bili najugodnejši po vojni.

Doseženi rezultati pa niso bili v skladu s planskimi predvidevanji in intenzivnostjo odvajanja sredstev za spodbujanje razvoja teh območij. Sredstva sklada so vlagali predvsem v infrastrukturo in kapitalno intenzivno proizvodnjo, manj pa v zmogljivosti, ki naj bi zagotovile hitrejšo rast dohodka, zaposlenosti in akumulacije, da bi se ta območja čimprej usposobila za samostojen družbenoekonomski razvoj.

Sredstva sklada so bila kakovostna investicijska sredstva. Stalnost in stabilnost dotoka sredstev in ugodni pogoji, pod katerimi so jih odobrili, so omogočili izvajanje učinkovite razvojne politike. Takšna politika bi bila lahko bolj prožna, hitreje bi lahko odkrivala možnosti, ki se ponujajo v predelovalni industriji, drobem gospodarstvu in drugih dejavnostih in panogah, se prilagajala povpraševanju na domačem in tujem trgu in z novo proizvodnjo povečala izvoz, oz. nadomestila izvoz. Izkazalo pa se je, da ni dovolj učinkovita tudi zaradi odvisnosti od sklepov izvršnih organov družbenopolitičnih skupnosti in poslovnih struktur v organizacijah združenega dela in bankah. Teh možnosti niso izkoristili, saj so ta sredstva vlagali predvsem v drage infrastrukturne objekte in bazično industrijo. Sredstva sklada niso dovolj uporabljali za to, da bi čimprej spremenili strukturo, da bi se hitreje povečala dohodek in zaposlenost in da bi se okrepila reprodukcijska sposobnost, to pa bi zagotovilo hitrejši razvoj teh območij.

Navedene in druge pomanjkljivosti sistema neposrednega spodbujanja hitrejšega razvoja prek zveznega sklada terjajo nove spremembe in prilagajanje vloge sklada tako novim in večjim proizvajalnim silam v teh območjih, kot spremembam v sistemu financiranja razširjene reprodukcije in koncentracije sredstev na samoupravnih temeljih.

Da bi sistem oblikovanja sredstev zveznega sklada uskladili na podlagi temeljnih samoupravnih družbenoekonomskih odnosov (ki jih predvidevata ustava in zakon o združenem delu), smo z družbenim načrtom Jugoslavije za obdobje od 1976. do 1980. leta predvideli postopno samoupravno preobrazbo sklada. Tako naj bi 20% teh sredstev zagotovili z neposrednim združevanjem dela in sredstev. In vendar je bil domala celoten dotok sredstev sklada v tem obdobju zagotovljen z obveznim posojilom.

V tem petletnem obdobju so se stalna sredstva sklada oblikovala po stopnji 1,97% družbenega proizvoda družbenega gospodarstva. Obvezno so jih morale prispevati organizacije združenega dela iz vseh republik in avtonomnih pokrajin, sredstva sklada pa so vlagali v gospodarstvo manj razvitih. Poleg tega smo preko zveznega proračuna zagotovili 0,93% družbenega proizvoda celotnega gospodarstva za financiranje družbenih dejavnosti in drugih služb na teh območjih.

V družbenem načrtu Jugoslavije za obdobje od 1981. do 1985. leta se je delež združevanja sredstev sklada povečal na 50%. V minulih dveh letih smo dosegli začetne rezultate, ne pa že tudi pričakovanih.

Na podlagi dogovora o združevanju dela sredstev sklada je bilo v minulih dveh letih po podatkih Gospodarske zbornice Jugoslavije sklenjenih 255 samoupravnih sporazumov s predračunsko vrednostjo okoli 125 milijard dinarjev, od tega pa na združena sredstva sklada odpade skoraj 28 milijard dinarjev ali 22,1%.

Doseženi rezultati sicer pomenijo precejšen uspeh, niso pa decela v skladu s planskimi predvidevanji. Samo v prvih dveh letih načrta naj bi namreč združena sredstva sklada znašala okoli 37 milijard dinarjev. Od tega so združili okoli 43 odstotkov, ostanek pa so zagotovili v obliki obveznega posojila.

Največ sporazumov so sklenili za programe v industriji — 182. Od celotne predračunske vrednosti vseh programov je šlo za nova vlaganja okoli 57 milijard dinarjev, za obnovo in posodobitev okoli 47 milijard, za prekoračitve pa okoli 21 milijard dinarjev.

Po razpoložljivih podatkih so s programi v okviru samoupravnih sporazumov predvideli ustanovitev delovnih mest za približno 35.500 ljudi, in sicer v Bosni in Hercegovini za 8021, Črni gori za 2432, Makedoniji za 12.784, in na Kosovu za 10.181 ljudi.

Od skupaj 255 skupnih programov 122 projektov oz. 44% zadeva objekte, ki jih gradijo z združevanjem v okviru posameznih manj razvitih območij. Gre za Bosno in Hercegovino, kjer od skupaj 98 sporazumov s predračunsko vrednostjo okoli 69 milijard dinarjev odpade na združevanje znotraj organizacij združenega dela v tej republiki 43 sporazumov (44 odstotkov) s predračunsko vrednostjo okoli 27 milijard dinarjev, in Makedonijo, kjer od 108 sporazumov s predračunsko vrednostjo okoli 26 milijard dinarjev zadeva združevanje znotraj te republike 69 sporazumov (64%) s predračunsko vrednostjo okoli 10 milijard dinarjev.

Samo okoli 36% sklenjenih samoupravnih sporazumov ima značaj dohodkovnega povezovalja, 49% je sporazumov, ki temeljijo na posojilih, okoli 2% jih temelji na mešanih oblikah združevanja, 9% pa jih ni mogoče opredeliti.

Sistem spodbujanja hitrejšega razvoja teh območij je treba izpolniti tako, da bo čimbolj temeljil na širšem samoupravnem združevanju dela in sredstev na dohodkovnih temeljih ter na skupnih interesih organizacij združenega dela iz vseh republik in obeh avtonomnih pokrajin.

Združevanje dela in sredstev za spodbujanje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosova mora temeljiti na ekonomskih motivih — na ustvarjanju čim večjega skupnega dohodka in skupnem interesu razvitih in manj razvitih. Z vlaganjem v skupne razvojne programe naj bi prispevali h kar učinkovitejšemu izkoriščanju razpoložljivih naravnih, človeških in materialnih zmogljivosti, ki jih še vedno nismo dovolj spodbudili.

Zato je nujno, da družbenopolitične skupnosti z gospodarskimi in drugimi ukrepi (carinske in druge olajšave, zmanjšanje nekaterih davčnih in drugih obveznosti itd.) posebej spodbujajo samoupravno združevanje dela in sredstev za hitrejši razvoj gospodarsko manj razvitih območij. V tem procesu inajo pomembno vlogo interne in druge poslovne banke, ki naj bi z združenimi sredstvi prav tako spodbujale skupna vlaganja za uresničitev skupnih programov v teh območjih. Prav tako nujno je odpraviti vse administrativne in druge ovire in motnje, ki zavirajo prosto samoupravno kroženje sredstev na enotnem jugoslovanskem trgu.

Spodbujanje združenega dela in sredstev mora biti v skladu s politiko razvoja, sprejeto v samoupravnih sporazumih in dogovorih o temeljnih načrtih. Tako bo mogoče odpraviti vmešavanje dejavnikov zunaj združenega dela v sprejemanje konkretnih sklepov o združevanju dela in sredstev.

V procesu združevanja dela in sredstev morajo imeti pomembno vlogo večje organizacije združenega dela iz razvitih območij, katerih razvojni načrti naj bi vsebovali tudi smernice glede vlaganj za boljše izkoriščenost razpoložljivih proizvodnih in drugih zmogljivosti, še zlasti sedanjih gospodarskih zmogljivosti, in gradnjo novih zmogljivosti v gospodarsko manj razvitih republikah in SAP Kosovu na dohodkovnih temeljih in v skupnem interesu. S tako združenimi sredstvi se krepi odgovornost udeležencev za uresničevanje rezultatov in za skupno tveganje, to pa tudi prispeva k smotni, namenski in učinkoviti uporabi teh sredstev.

Združevanje dela in sredstev na teh temeljih ne terja le prenosa sredstev, temveč tudi vsestransko poslovno povezovanje organizacij združenega dela na podlagi skupne sodobne tehnologije, znanja, izkušenj itd.

D.Ž.

Vse slabša likvidnost Iskre Commerce in Iskre

(Nadaljevanje s 1. strani)

vanju dogovorjenih izvoznih stimulacij. V začetku letošnjega leta je bil položaj kolikor tolikonormalen, nekje ob polletju pa je Narodna banka Jugoslavije zaradi lastne nelikvidnosti prepolovila stimulacije z izgovorom, da se je dvignil devizni tečaj. Seveda smo v Iskri drugačnega mnenja, kajti realni tečaj dinarja s tem nima nobene zveze. Zaradi nelikvidnosti Narodna banka tudi ne izplačuje dogovorjenih in predpisanih stimulacij, vso stvar pa zavlačujejo s številnimi administrativnimi ovirami — pravo papirnatno vojno. Ne bi na dolgo govoril o težkem položaju jugoslovanskega bančnega sistema in sploh bank, poudaril pa bi, da se ta kriza odraža tudi na naš likvidnostni položaj.

Seveda bi lahko »na dolgo in počez« razčlenili tudi usposabljanje celotnega gospodarstva v Jugoslaviji s spreminjenjo monetarno kreditno politiko, pri čemer igra posebno pomembno vlogo bančni sistem. Tudi visoka inflacijska stopnja je lahko »slastna kost za obiranje«, toda za nas, Iskraše so seveda neurejeni dohodkovni odnosi med

Iskro Commerce in tovarnami še vedno daleč najpomembnejši pa tudi najtežji zalogaj. Že uvodoma ste poudarili, da bomo ta problem rešili le z usposobitvijo Iskre Commerce kot delovno organizacijo skupnega pomena za vso Iskro. Iskra Commerce se je znašla v položaju, ko ne more več izpolnjevati svojih obveznosti, ki izhajajo iz dolžniško-upniških razmerij, po dolgem času pa se je ponovno znašla pred problemom, kako izplačati osebne dohodke svojim delavcem. V glavnem sva dose-daj govorila o zunanjih vplivih na likvidnost Iskra Commerce, kateri pa so tisti najpomembnejši notranji napori, da bi se položaj kljub vsemu zboljšal?

»Vse napore v Iskri Commerce namenjam o zmanjševanju zalog in to s povečevanjem prodaje in pa z zmanjševanjem nabave. Verjetno mi ni treba posebej poudarjati, da so na vsakodnevem redu tudi napore pri izterjavanju prihodnjega pa bomo morali bolj izbirati tiste kupce, ki so sposobni plačevati, zmanjšati pa bomo morali tudi lastne poslovne stroške v Iskri Commerce.«

Lado Drobež

PREDSEDSTVO KOORDINACIJSKEGA SVETA ZSMS SOZD ISKRA

Programsko volilna konferenca bo 20. januarja

Kljub prizadevanjem organizatorjev kraj bližnje volilno-programske konference še ni določen, znan pa je datum: tokrat bo najširše srečanje mladih aktivistov Iskre med 20. in 22. januarjem. Srečanje bo tematsko razdeljeno med seznanjanjem z aktualnim položajem v SOZD Iskra in seveda letni pregled dela ter sprejemanje delovnih usmeritev za bodoče leto. Izvoljeno bo tudi novo vodstvo mladine Iskre.

Na tokratni seji predsedstva KS ZSMS SOZD Iskra, ki je bila v Ljubljani 12. decembra, sta bila določena tudi kandidata za najodgovornejši funkciji na čelu koordinacijskega sveta ZSMS Iskre. Za predsednika je predlagan mladinec iz DO Iskra Commerce Jože Mokorel, za sekretarja pa sedanji predsednik osnovne mladinske organizacije iz TOZD TV Pržan Ivo Vukelič.

Kot smo zapisali že v uvodu, je bil sprejet tudi okvirni dnevni red januar-

skega srečanja mladih. V petek, 20. 1. naj bi bilo — kot je že to v navadi iz vrste prejšnjih let — v večernih urah spoznavno srečanje udeležencev.

Naslednji dan, v soboto, 21. januarja, bodo mladi povabili medse predsednika KPO SOZD Iskra Borisa Lasiča, da bi jih seznanil z napovedano reorganizacijo Iskre in najzanimivejši tokovi iz aktualnega dogajanja v Iskri; član KPO SOZD Iskra Zoran Polić pa naj bi orisal vsebino projekta Iskre 2000.

Rezultati devetmesečnega poslovanja

V devetih mesecih letošnjega leta (januar-september) so v Semiču proizvedli skupaj za 830.141.536 dinarjev blaga, kar pomeni 66% izpolnitev letnega plana proizvodnje. Če podrobneje pogledamo devetmesečno poslovanje po TOZD, dobimo naslednjo podobo: TOZD Elektronski kondenzatorji je proizvedla za 364.945.273 dinarjev blaga in je tako izpolnila letni plan proizvodnje 70%. TOZD Energetski kondenzatorji je s proizvodnjo v višini 265.474.951 dinarjev izpolnila letni plan 61%, medtem ko je TOZD Mehanski deli in naprave z eksterno prodajo izpolnila plan 66% ali proizvedla za 24.375.181 dinarjev blaga. In končno je tu še TOZD EOM, ki je s proizvodnjo v višini 175.346.131 dinarjev izpolnila letni plan s 66%.

Izvoz semiške Iskre kaže, da so v prvih devetih mesecih letošnjega leta skupaj izvozili za 5.189.519 dolarjev blaga, kar predstavlja 61% letnega plana izvoza. Na konvertibilni trg so izvozili v tem obdobju za 3.085.857 dolarjev blaga, kar predstavlja 47% letnega plana konvertibilnega izvoza. Po TOZD pa je izvoz videti takole: TOZD Elektronski kondenzatorji je izvozila za 1.457.669 dolarjev blaga na konvertibilno območje in s tem izpolnila plan s

60%. TOZD Energetski kondenzatorji je realiziral konvertibilni izvoz v višini 535.395 dolarjev, kar pomeni 27% izpolnitev plana. TOZD Mehanski deli in naprave je izvozila za 14.894 dolarjev, medtem ko je TOZD EOM z izvozom 1.077.899 dolarjev letni plan konvertibilnega izvoza izpolnila s 50%. Na klirinško območje pa so iz Semiča izvozili za 2.103.662 dolarjev blaga, kar predstavlja 103% izpolnitev plana letnega klirinškega izvoza.

V obdobju januar-september letos so v semiški Iskri neposredno uvozili za 1.928.000 dolarjev reprodukcijskega materiala, kar predstavlja 43% letnega

plana uvoza. S konvertibilnega območja so uvozili za 1.832.000 dolarjev ali 43% letnega plana konvertibilnega uvoza. S konvertibilnega območja so uvozili za 1.832.000 dolarjev ali 43% letnega plana konvertibilnega uvoza, s klirinškega območja pa so v istem razdobju uvozili za 96.000 dolarjev repromateriala ali 50% letnega plana. Za 793.748 dolarjev materiala s konvertibilnega območja pa so v Semiču dobili v predelavo od drugih organizacij združenega dela.

Finančni rezultati kažejo, da so v semiški Iskri v prvih devetih mesecih letos ustvarili celoten prihodek v višini 1.477.055.935 dinarjev, kar predstavlja 77% izpolnitev letnega plana celotnega prihodka. Materialni stroški so dosegli višino 830.564.921 dinarjev ali 81% letnega plana. Stroški amortizacije so dosegli višino 76.504.743 dinar-

Iz proizvodnje v TOZD Elektronski kondenzatorji v Semiču.

Dnevni red 9. zasedanja DS SOZD Iskra (27. december 1983)

1. Potrditev sklepov 8. zasedanja DS SOZD z dne 13. 10. 1983 in 2. izredne seje DS SOZD z dne 9. 12. 1983 in informacija o izvršitvi in izvajanju sklepov
 - ugotovitevni sklep o sprejemu Samoupravnega sporazuma o kadrovski politiki v SOZD Iskra in Samoupravnega sporazuma o splošni ljudski obrambi in družbeni samozasčiti v SOZD Iskra ter Sporazuma o vračanju deviznih anuitet iz kredita, ki ga namena Iskra — Inštitut za kakovost in metrologijo za nabavo uvozne merilne opreme
 - ugotovitevni sklep o sestavi odbora za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozasčito SOZD Iskra
2. 1. Poročilo o poslovanju SOZD Iskra od 1. 1. do 30. 9. 1983
2. Sklep o začasnem financiranju dejavnosti organizacij skupnega pomena oz. nalog skupnega pomena
 - Poročevalec: Zoran Polič
3. 1. Poročilo o poslovanju Iskrine in mreže v I. polletju 1983
 - Poročevalec: Janez Vipotnik
2. Informacija o zunanjih trgovinskih menjavi Iskre v času januar-november in o oceni do konca leta 1983
 - Poročevalec: Miloš Resnik
3. Sklepi 12. konference mednarodnega trženja Iskre
 - Poročevalec: Peter Cuderman
4. Informacija o problematiki investiranja in predlog načrta in vrstnega reda investicij SOZD Iskra v letu 1984
 - Poročevalec: Fabio Škopac, Jože Šurc
5. Predlog spremembe cen letalskih storitev poslovnega letala SOZD Iskra
 - Poročevalec: Janez Hafner
6. Osnutek Samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke na podlagi minulega dela v SOZD Iskra
 - Poročevalec: Marjan Trojar
7. Zaključki 3. strokovne konference o varstvu pri delu in humanizaciji dela v SOZD Iskra
 - Poročevalec: Mitja Fortič
8. Poročilo o delu komisije za družbeno institucionalno propagando
 - Poročevalec: Meta Maksimović
9. 1. Predlog za spremembo 47. člena Pravilnika o nagradah in priznanjih Iskre
 - Poročevalec: Nace Pavlin
10. Vprašanja delegatov

jev ali 74% letnega plana. Tako so torej skupaj porabili sredstev za 907.069.664 dinarjev, kar je 81% letnega plana in očitno kaže na hitrejša naraščanje stroškov od celotnega prihodka.

Dohodek je v prvem devetmesečju znašal 569.986.271 dinarjev, kar predstavlja 73% plana letnega dohodka, medtem ko so obveznosti iz dohodka dosegle višino 235.799.358 dinarjev ali 75% letnega plana.

Plan čistega dohodka so v devetih mesecih izpolnili v višini 334.186.913 dinarjev ali 72%, kar kaže na nekoliko hitrejša naraščanje obveznosti iz dohodka. Del čistega dohodka, namenjenega osebnim dohodkom, pa je v istem obdobju znašal 249.184.775 dinarjev, kar je 73% izpolnitev letnega plana.

Če torej pregledamo devetmesečne indekse doseganja letnega plana, lahko ugotovimo, da so le-ti za semiško delovno organizacijo pri finančnem rezultatu sorazmerno ugodni, česar pa ni mogoče reči ob pregledu rezultatov proizvodnje, kjer so rezultati precej skromnejši zaradi že znanih motenj v gospodarjenju.

Novo leto bo kmalu in z njim tudi še obračun zadnjega četrtletja tega leta. Vendar pa iz rezultatov devetmesečnega poslovanja lahko sklepamo, kako bodo v Semiču izpolnili in zaključili svoje poslovno leto 1983. Kljub temu pa je še vedno preostalo nekaj časa za izboljšanje končnih rezultatov in za čim boljše izpolnitev nalog, ki jih terja njihov letni gospodarski načrt. D.Ž.

Naprava za nadzor konice

Uspeh strokovnjakov Iskrine tovarne Kibernetika, ki so se lotili obdelave energetike — Strošek za nakup in vgraditev nove naprave se zaradi prihranka pri električni energiji izplača že v enem letu

Kranj — Energetske razmere doma in v svetu so že takšne, da postaja vedno bolj aktualna trditev, ki pravi: Varčevanje je še vedno največji vir energije. S tem v zvezi pa smo bili pred dnevi priča pomembnemu dosežku strokovnjakov tovarne Iskra Kibernetika, ki se že nekaj časa ukvarjajo z obdelavo energetike. Predstavniki večjih gorenjskih delovnih organizacij so predstavili napravo za nadzor konice. Tovrstne naprave danes v svetu sicer niso več nikakršna novost, Iskrina pa ima to prednost, da je tehnološko drugače razvita, cenena in namenjena tudi manjšim porabnikom električne energije v gospodarstvu.

Naprava za nadzor konice omogoča, da v delovni organizaciji lahko na leto v primerjavi s sedanjo porabo prihranijo 10 do 15 odstotkov električne energije. Z napravo je namreč moč uravnati in na primer za 10 odstotkov zmanjšati maksimalno porabo električne energije v proizvodnem oziroma delovnem procesu posamezne delovne organizacije. Naprava deluje tako, da ob prekoračitvi vnaprej določene mejne konice porabe električne energije postopoma izklopi tiste porabnike elektrike v delovni organizaciji, ki v danem trenutku niso nujni za nemoteno proizvodnjo oziroma delovni proces. Gre torej za neke vrste varnostni sistem, ki omogoča delovni organizaciji, da ugotovi, do katere mere je pri porabi in varčevanju z električno energijo še vedno moč normalno obratovati, pri tem pa prihraniti precej sredstev in elektrike.

Na Gorenjskem je po vgraditvi takšne naprave znana Veriga Lesce. Predstavniki te tovarne so na razgovoru s Iskrinimi strokovnjaki povedali, da so s pomočjo takšne (uvožene) naprave znižali v delovni organizaciji maksimalno konico z 2,7 na 2,4 megavata in tako v treh letih prihranili kar milijardo starih dinarjev. Posebnost Iskrine naprave je, da je primerna tudi za manjše porabnike električne energije. Za primer povejmo, da bi delovna organizacija z dnevno konico porabe 500 kilovatov ob vgraditvi te naprave, s katero bi zmanjšala obratovalno konico za 10 odstotkov, prihranila na leto 64,6 milijona starih dinarjev in s tem prihrankom hkrati tudi pokrila strošek, kolikor stane ta naprava.

Direktor Elektro Gorenjska Drago Štefe je s tem v zvezi na razgovoru s predstavniki Iskre in gorenjskih delovnih organizacij rekel:

»Z vgraditvijo teh Iskrinih naprav za nadzor konice bi gorenjsko gospodarstvo toliko prihranilo, da bi lahko še nekaj let zdržali ob sedanjih dobavah električne energije.«

A. Žalar

Iskra Avtoelektrika in reorganizacija

V novogoriški Iskri Avtoelektriki je že dlje časa prisotna pobuda za reorganizacijo proizvodnje, dejavnosti skupnega pomena in vodenja delovne organizacije. Že pred časom je bil narejen prvi osnutek, ki pa je bil spričo velikega števila in različnih pripomb nesporejmljiv in premalo utemeljen, zato je posebna komisija za reorganizacijo pripravila drugi, sprejemljivejši in popolnejši osnutek. O njem je na zadnjem zasedanju prejšnje sredo, 7. 12. razpravljali tudi delavski svet DO in ga posredoval v javno razpravo.

POBUDA ZA REORGANIZACIJO

Že 12. novembra 1982. leta je delavski svet DO sprejel osnutek I. pobude za reorganizacijo TOZD in DSSS v okviru Iskre Avtoelektrike ter pobudo posredoval v javno obravnavo. Le-ta je trajala zaradi pomembnosti problematike za dolgoročen razvoj DO vse do konec januarja letos in je zajela vse delavce. Osrednja pozornost problematiki reorganizacije je bila dana tudi na akcijski konferenci komunistov DO 13. aprila letos, kjer so bila sprejeta tudi določena stališča.

Vse posredovane pripombe in usmeritve je obravnavala komisija za reor-

ganizacijo, sestavljena iz predstavnikov vseh dvoriščnih TOZD in DSSS, imenovana na komisiji za uresničevanje ZZZ na nivoju DO. Zaradi vsebinsko zaokroženih celot je problematiko obravnavala v treh delovnih skupinah in sicer: za reorganizacijo proizvodnje, za spremljevalne dejavnosti ter za organiziranje DSSS in vodenje DO.

Tako usklajeno gradivo je bilo posredovano komisiji za uresničevanje ZZZ DO in delavskemu svetu DO. V obravnavi na delavskem svetu DO 3. 10. 1983 so delegati menili, da je potrebno gradivo za področje reorganiza-

(Nadaljevanje na 4. strani)

Dusan Zelezov

»Nasvidenje, tovariši, v Beogradu!«

Naj živi hrvatska domovina, srbska, črnogorska, makedonska, naj živi Bosna in Hercegovina! (Burno in dolgotrajno ploskanje).

Ker je že zelo pozno, predsedstvo AVNOJ pa mora imeti seje in vam predložiti nekatere odloke, predlagam odmor.

Ura je bila takrat dve po polnoči, dve uri novega dne, tistega torka, 30. novembra 1943 v Jajcu. Če dobro uro se je drugo zasedanje nadaljevalo, toda to je bilo že v jutranjih urah novega, drugega dne zasedanja.

TOREK, 30. novembra 1943.

Ko so Ljubljancani tega torka, 30. novembra 1943 jutraj prejel torkovo, 270. številko dnevnika »Jutro«, niti slutiti niso, da se je okrog pete jutraj istega dne končalo drugo zasedanje AVNOJ.

V »Jutru«, ki je izhajalo na štirih straneh, so lahko v uvodniku pod naslovom »Kominterna in zasebna lastnina« prebrali naslednje:

»Med glavnimi komunističnimi doktri-

nami je negacija zasebne lastnine. Z odpravo zasebne lastnine hočejo komunisti doseči — vsaj na papirju — splošno enakost med ljudmi. Zahteve po odpravi zasebne lastnine je sicer že prastara, pojavila se je pri Platonu in se vleče kakor rdeča nit skozi filozofsko in sociološko zgodovino preko Rousseauja, Babeuta, Marxa tja do Lenina in Stalina. Rousseau je, na primer, rekel, da je tisti, ki je prvi ograbil svojo zemljo s plotom, začetnik gorja, nesporazumov in izkoriščanja, ki vladajo med človeško družbo. Čeprav pa so komunistični doktrinariji v svojih spisih prikazovali odpravo zasebne lastnine kot nujno potrebo, pa je praksa v Sovjetski Rusiji pokazala, da je ravno Marxov in Leninov absolutni marksizem največja zmeta vseh časov. Kljub milijonskim žrtvam, ki so morale pasti, da bi se v posamezniku in v celoti zatrl prirodni nagon po ustvarjanju in ohranitvi zasebne lastnine, kljub nepopisnemu krvavemu terorju GPU smo doživeli, da je že Lenin moral dovoliti ruskemu človeku velike koncesije glede zasebne lastni-

ne. Kasneje so sledile še nadaljnje koncesije, tem večje, čim bolj so morali boljševiški mogotci računati z razpoloženjem ljudskim množic. Seveda pa to ne moti komunističnih ideologov, da ne bi še vedno vztrajali na zahtevi po popolni odpravi zasebne lastnine. Popuščanje v Sovjetski zvezi označujejo le za taktične manevre in začasne ukrepe, pri dokončni ureditvi pa da zasebne lastnine ne bo več.

Vsekakor pa je dejstvo, da je moral komunisten prav v Rusiji, kjer ima vso oblast, prav v tej glavni točki svojega nauka bistveno spremeniti svoje prvotno lice. Če se vprašamo po vzroku, pridemo do zaključka, ki ga komunistični doktrinariji niso upoštevali, namreč, da človek ni umetno bitje, katerega bi mogli kakor mrtvo materijo po mili volji preoblikovati, temveč da je del prirode, podvržen, kakor druga živa bitja, nekim naravnim biološkim zakonom. Ti zakoni se človeku kažejo kot prirodni nagoni in naravna težnja vsakogar je, da jim sledi. Izkušnje tisočletij so pokazale, da moremo človeške nagone z vzgojo plemeniti in spraviti v sklad z zahtevami obstoja in napredka človeške družbe, toda ravno tako dobro vemo, da popolnoma zatreti nagonov ne moremo. Kdo bi si upal trditi, da zmore uničiti v človeku klic po razmnoževanju? Tak poizkus bi pomenil nasilje nad naravo, cilja dosegel ne bi nikoli.

Kaj pa je težnja po ustvarjanju zasebne lastnine drugače kakor prirodni klic, ki ga nosi človek v sebi od pamtikeva in ki mu pravimo borba za obstoj? Ta klic spremlja človeštvo od njegovega pričetka do danes. Seveda se je v teku vekov očitoval vedno v drugih oblikah, kakor so pač ustrezale raznim kulturnim stopnjam, na katerih se je človeštvo tisti hip nahajalo. Toda obstojal je vedno in še obstoja. Zatrli ga ne bo nikoli ne komunistični ne kak drug sistem. Njegova intenzivnost nič ne zaostaja za najbolj elementarnim razmnožitvenim klicem. Rousseau je torej grešil, ko je iskal nekega začetnika za naravne težnje, ki so vsem ljudem skupne.

Če smo sposobni razumeti prirodne zakone, potem bomo šele spoznali, kak nesmišljeno je zikanje osebne lastnine in kakšno nasilje predstavlja nad človeško naravo. Razumeli bomo nadalje pravi vzrok, zakaj je moral v Rusiji komunistični sistem toliko popuščati. Kaj žene sfanatizirane množice v krvave komunistične revolucije? Ravno ta, seveda še popolnoma nepomeniteni prirodni klic, da bi si na najbolj brutalen način pridobile lastnino. Če bi kdo mogel to množico prepričati, da bo po revoluciji postala še bolj proletarska, kakor je bila pred njo, taka revolucija sploh ne bi bila mogoča, ker bi jim manjkali potreben nagib.

Poglejmo si še sedanjega sovjetskega državljana. Ali so res vsi značeni glede imetja? Kaj še! Poznavalci tamkajšnjih razmer pravijo, da so v Rusiji danes ljudje, ki posedujejo avtomobile, in zopet nekateri, ki nimajo niti za tramvaj, da imajo nekateri vrtnice in cele hiše, drugi niti ne sobe za sebe in svojo družino. Kaj pa so avtomobil, vrt, hiša drugo kot zasebna lastnina. Zato je pač na mestu vprašanje, čemu so potem potrebne tako krvave in brutalne revolucije, če je že danes vsaki količjak odprti glavi lahko vidno, da bo zmagala narava in ne komunistični sistem.

Prepričani smo, da bi sovjetski komunisten razpadel v prah tisti hip, ko bi prenehale delovati sile, ki ga držijo pokoncu. Sistem, ki je ustvarjen na človeški naravi popolnoma tujih osnovah, ne more obstojati. Sovjetski komunisten niti poedincu, niti celotnemu ruskemu narodu ni prinesel notranje sreče, zato tudi ni zmožen vladati brez nasilja.

V odgovoru in ugovor sliši tu in tam navajati navedbene sovjetske uspehe. Važno pa je vprašanje, ali so tičasni uspehi plod dela svobodnega človeka ali pa plod sužnja in robota. Tudi faraonovi sužnji so dosegli pri gradnji egiptovskih piramid velike uspehe, kljub temu si noben razsoden človek ne bi želel biti v koži teh sužnjakov. Za poedince in za človeštvo niso važni momentni uspehi, ki jih kak politični sistem doseže, temveč

sta važna notranja sreča in zadovoljstvo, po katerih človeštvo hrepeni. Oboje pa bomo našli le v tako urejeni družbi, da se vsakdo lahko izživlja v skladu s svojimi najbolj naravnimi klici.

Če smo zagovorniki zasebne lastnine, pa zato še nismo zagovorniki izrodov, ki jih je prinesel s seboj kapitalizem. Ti izrodki se morajo brezobzirno zatirati. Le tista zasebna lastnina ima pravico do obstoja, ki je v skladu s pojmovanjem socialne pravičnosti in ki je v stanju človeku nuditi delo, ki ga plemeniti. Stremimo za tem, da bo čim več ljudi lahko občutilo pri delu na svojem vrtu ali na svoji njivi isto ljubezen in zadovoljstvo, ki preveča našega kmetiča, ko obdeluje svoje polje. Njemu ni treba biriča, in tudi ne šefe, da bi ga priganjal k delu. Moč za svoje prekomerno delovno delo jemlje iz sebe in iz korenin, s katerimi je prirastel v svojo zemljo, čeprav mu ta večkrat njegov trud le skromno vrača.

Poleg pravkar navedenega uvodnika v polkrepek tisku so lahko Ljubljancani tega jutra na prvi strani prebrali še vrsto vesti in poročil. Navedimo nekatere najbolj značilne.

Pod naslovom »Težke izgube angleškega letalstva nad Nemčijo« je agencija DNB poročala iz Berlina:

»Nemška protiletalska obramba je zadala britansko-severnoameriškim terorističnim bombnikom pri napadu 26. novembra na Bremen, Stuttgart in Berlin ter na zasedena zapadna ozemlja z uničenjem skoraj sto, po večini štirimotornih bombnikov v 24 urah zelo težke izgube. Tako so izgubili Britanci in Američani nad Nemskim zalivom 41, nad zasedenimi ozemlji 13, nad Stuttgartom in Berlinom pa 39 letal. Te številke so najnižje in jih je treba v resnici še precej zvišati zaradi onih letal, ki so ob povratku strmoglavili v morje. Dnevne uspehe so si delila nemška lovka in rušilna letala s protiletalskim topništvom, dočim so nočni lovci in protiletalsko topništvo v poznih večernih urah uspešno uničevali napadajoče Britance. Da bi spjel nemške nočne lovce na na-

Iskra Avtoelektrika in reorganizacija

(Nadaljevanje s 3. strani)

cije proizvodnje dopolniti ter pred posredovanjem osnutka II v javno obravnavo ponovno vskladiti stališča na kolegiju direktorjev in komisije za reorganizacijo.

Glede na vse navedeno ter stališča skupnega sestanka vodstev TOZD VZ in MZ s predstavniki DPO, je komisija za reorganizacijo na seji 21. novembra letos oblikovala osnutek II, ki ga je DS, kot smo uvideli omenili, dal v javno obravnavo.

NOVOSTI REORGANIZACIJE

Na podlagi dosedanjih razprav in pripomb na prvi osnutek reorganizacije in stališč akcijske konference, ki jih objavljamo v okvirčku, so za drugi osnutek upoštevane predvsem naslednja stališča:

- nadaljnji razvoj proizvodnje sloni na izdelčni opredelitvi (zaganjalniki, alternatorji, elektronika, posebni program, delovna sredstva in ostali program)

- razvoj zaganjalnikov v svetu gre v smeri vse večjega uvažanja zaganjalnikov s predležji, kar predstavlja v bližnji

bodočnosti zelo poenoteno proizvodnjo zaganjalnikov za osebna in gospodarska vozila.

Ob upoštevanju teh izhodišč, trenutne stopnje organiziranosti posameznih dejavnosti in Avtoelektriki in kriterijev:

- razporeditev in združevanje linij in strojev po sistemu grupne tehnologije.

- racionalnega pretoka in skladiščenja materialov in izdelkov

- učinkovitost vodenja in krmiljenja proizvodnje

- čim manjšega izpada proizvodnje pri selitvah proizvodnih linij, je komisija predlagala naslednje organizacijske rešitve:

1. Organizira se TOZD — Tovarna zaganjalnikov z glavno dejavnostjo: proizvodnja zaganjalnikov, dinam, enosmernih alternatorjev, elektromagnetnih stikal in elektrohidravličnih agregatov ter elementov.

2. Organizira se TOZD — Tovarna serijskih delov z glavno dejavnostjo: proizvodnje serijskih delov in sklopov z odrezovanjem in preoblikovanjem.

hladnim oblikovanjem ter toplotno in površinsko obdelavo in bi zajemala v glavnem linije serijske proizvodnje za vse končne izdelke.

3. Iz TOZD Tovarne generatorjev in elektrone, ki ostane statusno nespremenjena, se prenese serijska proizvodnja v novo ustanovljeno TOZD — Tovarno serijskih delov.

4. Organizira se TOZD — Tovarna specialnih električnih rotacijskih strojev z glavno dejavnostjo: proizvodnja krmiljenih električnih motorjev, generatorjev in agregatov ter proizvodnje sestavnih delov na namenskih strojih in napravah.

Na tej osnovi in na načelih grupne tehnologije so v TOZD — Tovarna zaganjalnikov v principu naslednje linije: linija gredi, pokrovov, okrovov, polovih čevljev, tuljav, statorjev, stikal, sklopke, rotorjev, glavnih sestavov, rezervnih delov in nova kalilnica.

V TOZD — Tovarna serijskih delov pa se v principu organizirajo naslednje proizvodne linije: linija priprave materiala, stiskalnic, večvretenskih stružnih avtomatov, enovretenskih avtomatov in stružnic, rezkalnih, vrtnalnih in brusilnih strojev, hladnega preoblikovanja, toplotne obdelave, serijske montaže, spajkanja in varjenja, galvanika in stara lakirnica.

V TOZD — Tovarna generatorjev in elektrone ostanejo vse obstoječe proizvodne linije, razen serijske proizvodnje. Ostale TOZD — Tovarna delovnih sredstev, TOZD Komerciala in TOZD Inštitut za avtoelektriko, ki imajo dejavnosti skupnega pomena, ostanejo v bistvu nespremenjene prav tako ne bo sprememb v dislociranih TOZD.

Toliko za danes. V prihodnji številki pa bomo spregovorili še o predlogu za reorganizacijo delovne skupnosti skupnih služb in vodenja delovne organizacije.

Marko Rakušček

DO AVTOELEKTRIKA

Znanje, delo, napredek

V Novi Gorici je letos že drugič zapovrstjo odprta zanimiva razstava z zvenečim naslovom »Znanje, delo, napredek«. Razstavo je pripravila raziskovalna skupnost občine Nova Gorica, širši javnosti pa predstavlja na najlepši možni način plodove inventivnega in ustvarjalnega dela raziskovalcev.

Na izredno lepo urejenem in privlačnem prostoru v avli občinske skupščine je prisotna tudi naša Iskra Avtoelektrika, točneje TOZD — Tovarna delovnih sredstev in TOZD Inštitut. S široko paleto razstavljenih izdelkov je prikazan precejšen del programa njihove dejavnosti, ki temelji predvsem na uspehu lastnega ustvarjalnega znanja in aktivnosti in naravnost spadajo na to razstavo — znanje, delo, napredek.

Zanimivost razstavljenih eksponatov

ISKRA-AVTOMATIKA

Predstavitev proizvodnje mikroračunalniških naprav

Prve korake v Iskri na področju mikroračunalništva je storila skupina entuzijastov leta 1974 v TOZD Procesna tehnika (PCT) na Tržaški c. 2. To so bili prvi posegi v svet mikroračunalništva ne samo v Iskri, ampak v Jugoslaviji. Ne tako velika skupina, komaj deset strokovnjakov pod vodstvom prof. dr. Ahačič D., tedanjega direktorja TOZD PCT, je uspela v petih letih razviti in aplicirati prvi mikroračunalniški sistem TI—30 v funkciji daljinskega krmiljenja železniškega prometa na progi Divača-Koper. Za ta veliki dosežek je skupina dobila veliko priznanje nagrado Sklada Borisa Kidriča v letu 1980.

RAZVOJ PODROČJA

Sistem je bil že v fazi zasnove modularno organiziran in tako uporaben tudi za ostala področja kot npr.:

- v sistemih vodenja proizvodnje, prenosa in distribucije električne energije

- v sistemih upravljanja prometa
- v sistem upravljanja vodovodov

- v sistemih upravljanja plinovodov in naftovodov

- v sistemih vodenja in upravljanja industrijskih objektov

Po reorganizaciji DO Avtomatike leta 1979 sta se skupini proizvajalcev teleinformacijskih sistemov TME-10 iz TOZD PCT in Siemens FW 537 iz bivše TELA združili v TOZD Naprave za energetiko v sektorju teleinformatika, da bi tovrstne naprave gradili, spuščali v pogon in servisirali.

Skupina, ki je razvijala in aplicirala prvi novi mikroračunalniški sistem TI-30 pa je združila svoje delo v TOZD Razvojni inštitut DO Avtomatike.

Skupina proizvajalcev v sektorju te-

leinformatika TOZD Naprave za energetiko in teleinformatiko je tedaj bila zelo šibka zaradi:

- prostorske dislociranosti
- prešibke kadrovske strukture
- tehnološke in kakovostne nepravilnosti

- slabe opremljenosti

Zato ni bilo mogoče izvesti zahtevnejših nalog, kot npr.:

- proizvesti, vgraditi in spustiti v obratovanje naprave s sistemom Siemens FW 537 in s sistemom TME-10

- uvajati v proizvodnjo zelo zahtevne mikroračunalniške naprave sistema TI-30, MSKE in drugih

Ker se je DO Avtomatika zavedala strateške pomembnosti programov, je sklenila združiti programe leta 1979-80 na eni lokaciji v Centru sistemov avtomatizacije — CSA v Stegnah 15b. Tako se je leta 1980 začela nova kvalitetnejša faza razvoja področja proizvodnje mikroračunalništva v DO Avtomatiki.

Razlogi za združitev tovrstne proi-

(Nadaljevanje na 5. strani)

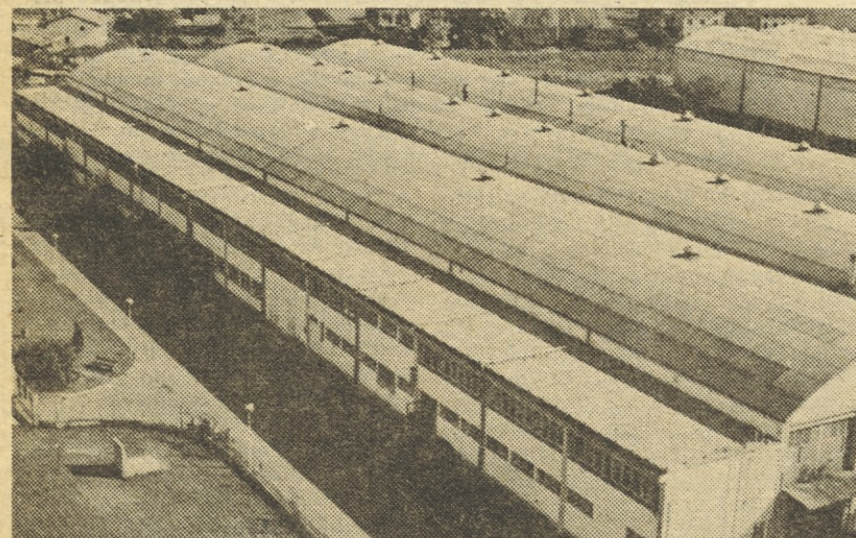
je popestril način njihove predstavitve z uporabo lastnega računalnika, ki je preko ekrana podal informacijo o njihovih lastnostih in namenu. Prikazane avtomatizirane naprave iz tovarne delovnih sredstev dokazujejo, da je možno mnogo stvari, predvsem pa uspešno in tudi ceneje narediti doma in to ne le za lastne potrebe....

Med temi eksponati je tudi naprava

za adaptivno krmiljenje elektro erozijskega procesa. Naprava je bila razvita v sodelovanju s teamom strokovnjakov iz Strojne fakultete v Ljubljani, možno pa jo je priključiti na vsak elektro erozijski stroj za grezenje.

Omenjena naprava omogoča optimalno delovanje stroja v vsakem trenutku.

Marko Rakušček

Tovarna malih zaganjalnikov.

pačno sled in da bi preveril nemško protiletalsko obrambo, si je izbral sovražnik za napad na Berlin velik ovinek preko južne Nemčije. Ta poskus prevare pa mu je popolnoma izpodletel, kar najbolje dokazujejo velike izgube njegovih letalskih jat. Samo v okolici Berlina so lahko v prav kratkem času opazili sestrelitev 13 štirimotornih bombnikov. Izgube civilnega prebivalstva in škoda v stanovanjskih predelih in na javnih zgradbah, ki je nastala v nemških mestih vsled sovražnikovih terorističnih napadov 26. t.m. so sicer težke, toda enako težka je za sovražnika izguba letalskega osebja in štirimotornih bombnikov, ker zlasti osebje sestavljajo specialne čete, ki zahtevajo dolgotrajno šolanje.

Iz Rima pa so prispela na prvo stran naslednje vesti:

Rim, 29. nov. DNB. »Nova republikanska vojska nima ničesar skupnega z bivšo kraljevo armado,« je dejal govornik rimskega radia v nekem tolmačenju sedaj uvedene ureditve republikanske vojske. Dejansko je bila bivša italijanska vojska z dekretom z dne 27. oktobra letos razpuščena, jasna ločitev pa je bila izvršena že z dogodki 8. septembra. Pripadniki bivše vojske, ki se niso prostovoljno javili na razpolago novi vojski, so bili brez izjeme upokojeni ali pa odpuščeni. Častniki in podčastniki nove vojske so vsi brez izjeme vstopili v armado prostovoljno, častniški naraščaj pa mora služiti od najnižje stopnje naprej. V miru je vojska podrejena ministru za obrambo, v vojni pa šefu generalnega štaba.

Rim, 29. nov. DNB. Z naredbo ministra za narodno obrambo maršala Grazianija je bil za vso italijansko vojsko kot edini vojaški pozdrav uveden rimski pozdrav.

Rim, 29. nov. DNB. Prve skupine italijanskih delavcev, ki so jih odvedli Američani na prisilno delo v Zedinjene države, so po vesti rimskega radia iz Lizbone, sprejeli Yankeeji s sramotilnimi vzkliki in z zasmehovanjem. Na več krajih se je obnašalo ameriško prebivalstvo naravnost grozeče in je dejansko napadlo nezaščitene Italijane,

ki so čakali, da bi jih odpeljali v notranje ameriške rudnike. Policiji je le z muko uspelo ščititi Italijane pred udarci s palicami in pred brčanjem nabrane drhali.

Milan, 29. nov. DNB. S sklepom ministrskega sveta so bile zaplenjene vse v židovski posesti nahajajoče se starine, umetniški predmeti in knjižnice.

Na drugi strani »Jutra« so bralci na vrhu polkrepo in v dvokolonskem tisku prebrali naslednje uradno obvestilo Vrhovnega komisarja za Jadransko Primorje dr. Friedricha Reinerja pod naslovom: »Obveznost propustnic na področju Jadransko Primorje odpravljena«.

»Der Oberste Kommissar na operacijskem ozemlju »Jadransko Primorje« je odredil, da se ukine obvezna posest propustnic na operacijskem ozemlju »Jadransko Primorje«. Kdor se zadržuje na področju operacijskega ozemlja »Jadransko Primorje« mora imeti pri sebi stalno veljavno, s fotografijo opremljeno uradno osebno izkaznico. Predpisi, ki prepovedujejo vstop v lokalno blokirane kraje ali dostop na javne ceste, trge in poti ponoči (po policijski uri) se ne spreminjajo z ukinitvijo obvezne posesti propustnic.«

Pod skupnim naslovom »Komunistične limanice za lahkoverne« je natisnjenih več poročil iz različnih krajev sveta.

Vichy, 29. nov. DNB. Stalinov imperializem je največja nevarnost, ki je kdaj koli ogrozila Evropo,« pravi nek komentator francoske agencije OFI v svojem članku, o rezultatih moskovske konference, o Stalinovem govoru, ki ga je imel ob tej priliki ter o izjavi sovjetskega veleposlanika Umanškega o ponovni vzpostavitvi mej iz leta 1941. Ob koncu navaja komentator izrek nekega Stalinovega sovjetskega vojaškega sodelavca, ki je dejal, da je Evropa le uporišča pokrajina Velike Rusije.

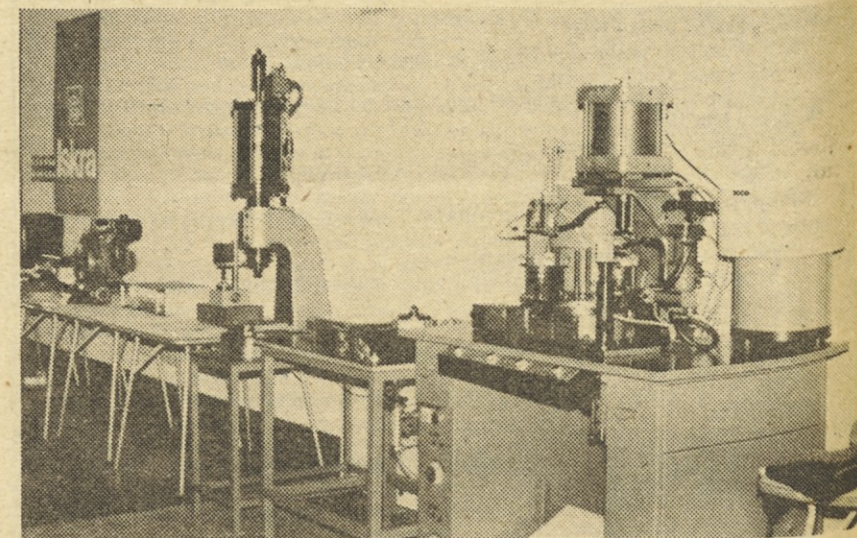
Madrid, 29. nov. DNB. iz Buenos Aires javljajo, da je argentinski list »Pueblo« objavil dopis nekega mchiškega sodelavca z imenom Alfonsa Junca, ki pravi med drugim dobesedno: »Tako imenovani razpust

kominterne lahko preveri le šolarčka. Kominterni namreč še vedno vrši zelo intenzivno propagando. Z vzpostavitvijo diplomatskih odnosov med Mehiko in Sovjetsko zvezo so boljševizmu odprta vsa vrata. Vpliv boljševikov se je neverjetno ojačil in njihova demagogija se poslužuje vseh možnih sredstev. Ker smo zavezniki, se komunistična propaganda v naši deželi lahko svobodno razvija. Vojna je za Moskvu le preteza. Resničen cilj boljševikov je ustanovitev sovjetske republike v Mehiki. Resničen cilj boljševikov je ustanovitev sovjetske republike v Mehiki. To čutimo na lastni koži. Komunistični kolovodje se ne sramujejo, izkoristiti vsake prilike: demonstracij zaradi lakote, vsakovrstnih prireditvev, tako imenovanih zmagovalnih kongresov, diplomatskih sprejemov, vse jim pride prav in vse je v znamenju njihovega hujskanja.

Kakor povsod, tako se je tudi v Mehiki pokazalo, da tako imenovana vzpostavljena diplomatskih odnosov s Sovjetsko zvezo ni nič drugega kakor tihotapski in zahrbtni manever, s katerim prihaja komunizem v državo. Kjerkoli začne posloovati sovjetsko poslanstvo, postane središče prevratnega rovarjenja in domači komunisti so iz tega središča radodarno podprti z denarjem in komunističnimi tiskovinami. Zaščita poslanstva služi ojačenju prevratnikov in komunizem se bohotno širi. Mehikiški novinar ponavlja znano dejstvo, ko pravi, da so vse družabne, kulturne in diplomatske prireditve sovjetskega diplomatskega predstavništva načrtne manifestacije mednarodnega komunizma in brezboštva.

V rubriki Gospodarstvo pa je bilo na tej, drugi strani moč prebrati tega dne:

Turčija prideluje čaj. Priroč težav pri oskrbi s čajem je Turčija pred leti pričela s poizkusi za pridelovanje čaja. Ti poizkusi so prav dobro uspeli. V letošnjem letu so na področju ob obali Črnega morja pridelali že 17.000 kg čaja, za prihodnje leto pa je predvideno znatno razširjenje nasadov, tako da bo znasla proizvodnja 50.000 kg, kar približno ustreza turški potrošnji.

Motiv z razstave.

In končno, kaj je bil zabeležil Winston Churchill v svojih znamenitih vojnih spominih pod datumom 30. november 1943?

»Trideseti november je bil zame pomemben, dela poln dan. Bil je moj devetinšestdeseti rojstni dan in skoraj celega sem preživel tako, da sem opravljal sila važne posle, s kakršnimi se menda še nikoli nisem ukvarjal. Ker je stanoval predsednik v sovjetskem poslanstvu in ker je imel z maršalom Stalinom neposredne osebne stike, hkrati pa se je kljub najinim dotodanjim tesnim stikom in neločljivi povezanosti naših življenjsko važnih zadev po našem poletu iz Kaira izmikal pogovorom na štiri oči, sem bil primoran prav tako poiskati priložnost za osebni pogovor s Stalinom. Imel sem občutek, da go-spodar Rusije ni dobil pravega vtisa o britanskem stališču. V njegovih mislih je menda nastajala napačna domneva, da hočeta, kratko rečeno, »Churchill in britanski štab torpedirati Overlord in namesto tega sprožiti invazijo na Balkan.« Moja dolžnost je bila odstraniti ta v dvojnem pogledu napačni vtis.

Začetek Overlorda je bil odvisen od premikov razmeroma majhnega števila izkrcevalnih plovil. Ta izkrcevalna plovila niso bila potrebna za nobeno kakršnokoli operacijo na Balkanu. Na drugi strani nas je predsednik zavezal za akcijo v Bengalskem zalivu. Če bi to obljubo preklicali, bi imeli na voljo dovolj izkrcevalnih plovil za vse, kar sem hotel, namreč ladje, da bi istočasno izkrcali na južnofrancoski obali dve diviziji in v maju po načrtu sprožili Overlord. S predsednikom sem se sporazumel, da naj se začne operacija maja; predsednik pa ni več zahteval, naj bi se operacija začela brezpo-gojno 1. maja. S tem sem pridobil potrebni čas. Če bi mogel predsednika prepovoriti, da bi opustil načrt za operacijo v Bengalskem zalivu in da bi umaknil obljubo, ki jo je bil dal Čangajskju in ki ni bila omenjena na nobeni seji v Teheranu, bi imeli dovolj ladijskega prostora tako za Sredozemlje kakor za točen začetek Overlorda. Končno je prišlo do velikega izkrcavanja 6. junija 1944, toda

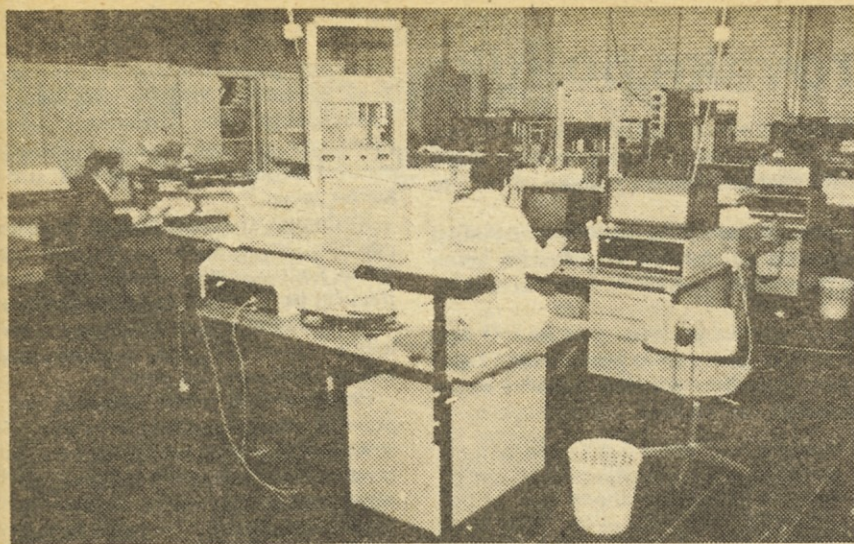
ta datum smo določili šele mnogo pozneje in tudi ne na podlagi mojih zahtev, marveč zaradi lune in vremena. Po vrnitvi v Kairo se mi je potem posrečilo, kakor bomo se brali, pregovoriti predsednika, da je opustil akcijo v Bengalskem zalivu. Tako pač lahko rečem, da sem dosegel tisto, kar se mi je zdelo nujno potrebno. Toda to je bilo tisto novembrsko dopoldne v Teheranu še zelo negotovo. Na vsak način je moral Stalin spoznati najvažnejša dejstva. Seveda nisem bil upravičen, da bi mu sporočil, da sva se s predsednikom dogovorila za majski rok Overlorda. Vedel sem, da mu je predsednik hotel povedati to osebno na skupnem kosilu, predvidenem po mojem razgovoru z maršalom.

Naslednje sloni na zapisniku, ki ga je o tem zasebnem pogovoru napisal moj zanesljivi tolmač major Birse.

Začel sem z ugotovitvijo, da sem na pol Amerikan in da zelo simpatiziram z ameriškim ljudstvom. Kar bom povedal, naj torej ne velja za kritiko Američanov; ostal bom tudi do njih lojalen, so pa nekatere zadeve, ki terjajo odkrit razgovor med Stalinom in menoj.

Na območju Sredozemlja smo poslali v boj znatno več čen kakor Američani, približno dva — do trikrat več. Zato ne bi rad videl, da bi bile armade na področju Sredozemlja omrtvile, če se je mogoče temu ogniti. V Italiji imamo trinajst do štirinajst divizij, med njimi devet do deset britanskih. Razdeljene so v dve armadi, anglo-ameriško Peto armado in povsem britansko Osmo armado. Stvar je bila prikazana tako, ko da gre za izbiro med začetkom Overlorda ob določenem roku ali odločnim nadaljevanjem operacij na Sredozemlju. To pa ni ves problem. Američani bi radi, da bi sprožili proti Japoncem naperjeno izkrcevalno operacijo v Bengalskem zalivu, in sicer v marcu. Za to nisem nič kaj navdušen. Če bi imeli za Bengalski zaliv potrebna izkrcevalna plovila na Sredozemlju, bi jih bilo dovolj, da bi izpeljali vse naše tam začelene akcije in se kljub temu držali zgodnjega roka za začetek Overlorda.

(Dalje prihodnjič)

Laboratorij za testiranje programske opreme.

Predstavitev proizvodnje mikroračunalniških naprav

(Nadaljevanje s 4. strani)

zvodnje na enem mestu so naslednji:

- ureditev proizvodnih prostorov na večih mestih je zelo zahtevna in draga investicija
- osnovni pripomočki so zelo specifični za mikroračunalniško proizvodnjo, so zelo dragi in decentralizacija zahteva večjo naložbo
- decentralizacija kadra zavira normalni potek razvoja mikroračunalništva v proizvodnem procesu, ker je strokovnjakov premalo.
- nagajanje po delu je lažje izvajati v tehnološko zaokroženi sredini, kot v heterogeni proizvodni organizaciji

Izhajajoč iz navedenih objektivnih razlogov se Iskra—Avtomatika prizadeva za združitev proizvodnje mikroračunalniških enot, podsestavov in naprav v en subjekt na enem mestu. Realizacija ni enostavna, toda zavedajoč se trenutka v katerem živimo in strateškega pomena tega programa za Iskra, bomo morali vsi prispevati vse sile, da čimprej to uresničimo.

ORGANIZACIJA PODROČJA

Ko govorimo o sedanjih organizaciji področja, mislimo na makroorganizacijo in mikroorganizacijo kjer mezoorganizacija ni prisotna (razlog — področje je tehniško in tehnološko zaprto).

Makroorganizacijski model področja vsebuje naslednje dejavnosti:

- informiranje za odločanje in vodenje
- proizvodnjo
- spremljanje razvoja
- inovativna dejavnosti
- izobraževanje
- zagotavljanje tehnologije in kvalitete.

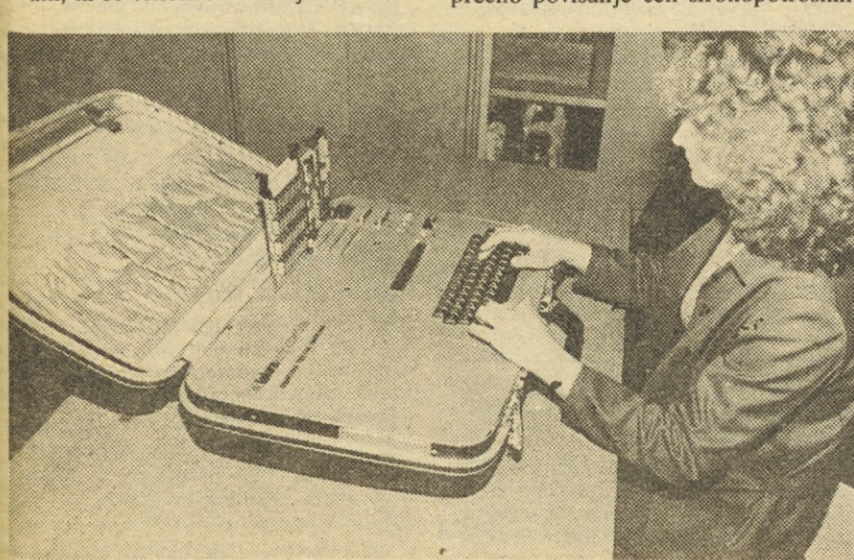
Informiranje za odločanje in vodenje je podprto z mikroračunalniškim sistemom ISKRADATA ID 1680. V trenutni fazi poteka razvoj programske opreme za večji mikroračunalniški sistem ID 80-76, kateri nudi možnost zajemanja in sprejemanja podatkov na štirih mestih (skladišna služba, planska služba, služba tehnologije in kvalitete ter služba za ekonomiko področja).

PREDSTAVITEV PROGRAMA

Osnovo vseh proizvodnih programov področja tvori bogata družina mikroračunalniških modularnih enot. Zasnova procesno usmerjenega mikroračunalnika, ki je bila postavljena pred sedmimi leti, na osnovi katere je ta družina enot nastajala, se je pokazala za zelo perspektivno. Danes ta procesni mikroračunalnik nima pravega konkurenta v jugoslovanskem prostoru, svojo konkurenčno sposobnost pa je dokazal tudi izven meja Jugoslavije, predvsem zahvaljujoč bogati programski podpori za delo v realnem času in sistemskim rešitvam, ki so tekom let nastajale.

V svojih začetkih je našel aplikacije v daljinskem vodenju železniškega prometa in energetskih sistemov, danes pa si utira pot na področja upravljanja cestnega prometa, procesnega vodenja v industriji, v regulacijah zahtevnih procesov, daljinskega vodenja energetskih cevovodnih sistemov, lokalne avtomatizacije elektrarn, drobne avtomatizacije v industriji, itd. Lahko bi še naštevali aplikacije kjer je procesni mikroračunalnik že našel svoje mesto ali pa ga bo, njegove sposobnosti, ki je rezultat univerzalnosti njegove zasnove pa še tako ne bomo izčrpali.

Da so lahko nastale in bodo nastajale naprave v vseh zgoraj naštetih funkcijah, je bilo potrebno v področju proizvodnje mikroračunalniških naprav de-

Prenosna testirna naprava „OTN“.

lati na mnogih nagah katere niso proizvodnega značaja, to so:

- redizajniranje naprav v smislu posodabljanja, povečanja zanesljivosti in konkurenčnosti. Na ta način nastajajo že tretje generacije posameznih tipov naprav.

- Naloge zagotavljanja kvalitete v vseh fazah nastajanja naprave. Rezultat teh prizadevanj je vrsta izvirnih postopkov in pripomočkov.

- Naloge povečevanja produktivnosti specifičnih aktivnosti značilnih za te naprave. Kot rezultat tega je nastal testni sistem TS-30, na katerem je možno testirati elektronske enote, naprave in sisteme zgrajene na njihovi osnovi. Njegova uporabnost s tem ni izčrpana, ker ima vse značilnosti procesnega računalnika za avtomatizacijo poljubnih testnih postopkov.

- Naloge zagotavljanja podpore za vzdrževanje naprav v smislu servisa v tovarni ali na terenu. Rezultat teh aktivnosti so: prenosna testna naprava »OTN« signaturni analizator.

Pred nami je še vrsta zahtevnih nalog. Kot osnovo navajamo tehnološko zaokrožitev celotnega programa proizvodnje mikroračunalniških naprav znotraj Iskre Avtomatike. S tem bomo dosegli koncentracijo konjunktornih kadrov, boljše izkoriščenost drage opreme, ki je v današnjih stabilizacijskih pogojih poslovanja težko dosegljiva, ter optimalno izkoriščanje že do sedaj pridobljenih izkušenj.

Naslednja pomembna naloga je nadaljevanje stopnje rasti fizične realizacije področja, ki je v zadnjih treh letih imel vrednost 70% letne rasti, bila pa je rezultat lastnega vlaganja v opremo in kadre. Nadaljevanje te rasti bomo dosegli z kontinuiranim vlaganjem Iskre-Avtomatike v področje proizvodnje mikroračunalniških naprav.

ZORAN LAH
SAFET MEDJEDOVIČ

DO ŠIROKA POTROŠNJA

V tretjem četrtletju dobri prodajni rezultati

Čeprav je bilo po izkušnjah iz preteklih let pričakovati, da bodo rezultati tretjega letošnjega kvartala predvsem v znamenju letnih dopustov, pa je rezultat letos drugačen. To ne pomeni, da proizvodnega tempa dopustovanje ni nekoliko zmanjšalo, pač pa je relativno ugodna finančna slika posledica novih prodajnih cen širokopotrošnih izdelkov, ki veljajo od julija naprej.

Sicer pa naj poročilo o devetmesečnih poslovnih rezultatih pričemo s suhoparnimi, vendar neizogibnimi številkami. Proizvodnja je bila po stalnih planskih cenah dosežena v višini 62,3%. Prodajni rezultat je bil nesorazmerno boljši, saj je prodaja, ki jo je zabeležila TOZD Prodaja dosegla le za drobec manj kot 70%. Izvoz je v devetih mesecih dosegel 67% vsote, načrtovane za celo leto. To daje slutiti težave pri doseganju letnega načrta, pripisati pa jih gre predvsem nizkim izvoznim cenam širokopotrošnih izdelkov. V celoti gledano tudi uvoz spremlja proizvodnjo, čeprav struktura doseženega uvoza v perspektivi gotovo ni najbolj obetajoča.

Medtem ko večjih težav pri uvažanju reprodukcij materialov očitno ni, saj je bil dosežen indeks 70,9 pa so težave pri nabavljanju inozemske opreme skoraj nepremostljive — odtod tudi skromen indeks 37.

Da v Široki potrošnji na račun administrativnega mešanja šten pri prodajnih cenah končnih izdelkov akumulacije ni in ni, prikazuje tudi rezultat po devetih mesecih. Dosežene je bilo le za 28,3% za celo leto predvidene. Nesorazmerje med cenami reprodukcij materialov (ki se oblikujejo — beri naraščajo — svobodno) in cenami končnih izdelkov tudi julijske višje cene niso zmanjšale. Kako tudi, saj je bilo po- prečno povišanje cen širokopotrošnih

izdelkov 20%, reprodukcij materialov pa kar okrog 100%!

Taka dogajanja pa v sklepnem delu pripomorejo tudi k značilnim osebnim dohodkom. V prvih devetih mesecih letos je poprečni čistni osebni dohodek delavca Široke potrošnje 14.988 dinarjev. Najnižje poprečje so zabeležili v sezanski TOZD Elektroakustika (12.682 din), najvišji poprečni OD pa so med proizvodnimi TOZD imeli v spodnjedrski Montaži (15.894 din). Tudi tako nizki osebni dohodki (zaostajajo tako za poprečjem v panogi, Iskri in družbenopolitični skupnosti) pa niso v skladu z določili resolucije, temveč jih prekoračujejo.

SF

DO AVTOELEKTRIKA

Plemenitost brez primere

Petek, 9. decembra, ura pred zaključkom delovnega časa v Iskri Avtoelektriki Nova Gorica. Prostor delavske restavracije so se naenkrat napolnili, vanje so prišli delavke in delavci s plemenitimi dejanji. Petek je bil dan za srečanje krvodajalcev, za srečanje tistih, ki so dragoceno življenjsko tekočino kri darovali letos prvič, ali pa že več kot petkrat, desetkrat ... in celo tridesetkrat.

V letošnjem letu je 230 zaposlenih (ti podatki so za TOZD in DSSS v Šempetru, kjer je okrog 2000 zaposlenih) darovalo, žrtvovalo delček sebe, priskočili so na pomoč nekomu, ki ga niso nikoli videli, nikoli zanj slišali. Pri teh darovalcih krvi je bila prisotna le ena misel, kri dajemo danes, morda jo bomo potrebovali jutri. Srečanja so se udeležili tudi predsednik občinskega odbora rdečega križa Nova Gorica Marino Boštjančič, predsednik konference OO sindikata Avtoelektrike Boris Gregorič in vodja splošno kadrovskega sektorja Karol Brenčič, ki je krvodajalce najprej pozdravil v imenu vodstva DO ter se jim zahvalil za dejanja, ki nimajo primere.

Slavnostni govornik, Marino Boštjančič je orisal vzpon krvodajalstva na

DELAJSKI SVET ŠIROKE POTROŠNJE

Še več poudarka izvozu

S pripombami, da je treba izpolnjevanju in pridobivanju novih izvoznih možnosti posvetiti še več pozornosti kot doslej; da si takih odstopanj od planskih določil o doseganju, tako proizvodnje, kot akumulacije Široka potrošnja ne more več privoščiti, so delegati delavskega sveta Široke potrošnje v Škofji Loki 8. decembra potrdili poročilo o poslovanju DO v prvih devetih mesecih letošnjega leta.

Na zasedanju delavskega sveta, ki je bilo le dan pred napovedano izredno sejo delavskega sveta SOZD Iskra pa je bilo največ razprave namenjene stališču Široke potrošnje o ponujenih predlogih za razrešitev problematike DO Elektrozeve.

Delegacija Široke potrošnje v delavskem svetu je slednjič, čeprav po kritičnih pripombah delegatov iz temeljnih organizacij, da razprav v osnovnih okoliščinah ni bilo, dobila pooblastilo, da z nekaterimi pripombami glasuje za sklepe o sistemski rešitvi problematike DO ISEZ. Predvsem pa je bilo na delavskem svetu poudarjeno, da kakršnega koli priključevanja brez soglasja, doseženega v temeljnih organizacijah, ne more biti.

Na osnovi poročila odbora za razvoj samoupravljanja so delegati sprejeli tudi informacijo o poteku samoupravnega sporazumevanja v Široki potrošnji

in s tem v zvezi opozorili, da še vedno nista sprejeta samoupravna sporazuma o izgradnji barvnih TV katodnih cevi v Nišu in sporazum o poslovnem letalu SOZD Iskra (v sezanski Elektroakustiki), v Tovarni gospodinskih aparatov iz Rette pa še ni sprejet sporazum o gradnji barvnih TV katodnih cevi v Nišu. Sprejeta je bila zahteva, da je treba omenjena sporazuma v obeh temeljnih organizacijah sprejeti v čim krajšem času.

Na seji pa so se delegati seznanili tudi z delom odbora za gospodarjenje in seveda še posebno pozornost namenili obravnavi poročila o poslovanju v prvih devetih mesecih letošnjega leta.

Poleg pripomb, ki smo jih opisali že v uvodu, je bilo posebej obravnavano še gospodarjenje s sredstvi, kajti izplačevanje obresti dosega že zaskrbljujoč obseg.

SF

DO AVTOMATIKA

Naprave za Mig/Mag varjenje na poti v Avstralijo

Poznavanje varilne tehnologije, torej vseh prednosti in pomanjkljivosti, ki jih ima določen postopek varjenja, odpira pot do razvoja in proizvodnje kvalitetne varilne opreme, po kateri je Avtomatika poznana doma in v tujini. Nemčiji, Angliji, Madžarski, Švedski, Danski, Kitajski, Avstriji in Italiji, se je v decembru pridružila še Avstralija, kamor smo iz proizvodnje TOZD Avtomatske in varilne naprave izvozili 196 varilnih naprav in sicer: 56 polavtomatov za varjenje z MIG/MAG postopkom E-200, 52k. E 250, 56k. E 300, in 32k. E 450.

Skupina polavtomatov za MIG/MAG varjenje s skupnim imenom EKOMATIK je namenjena predvsem za varjenje tankih in srednje debelih pločevin. Njihova uporaba zagotavlja kvalitetno varjenje vseh vrst izdelkov v najrazličnejših vejah industrije in obrti. Odlikujejo se predvsem po tem, da je z njimi možno variti v vseh položajih, da pride lahko le do minimalnih deformacij in da omogočajo veliko hitrost odtaljevanja in majhno uporabo dodatnega materiala. Njegov izkoristek je skoraj 100% v primerjavi z električnim obločnim varjenjem.

Vzorčne komade so iz TOZD Avtomatske in varilne naprave poslali v Avstralijo v mesecu marcu letošnjega leta. Na osnovi opravljenih testnih preizkusov, ki so dali zelo dobre rezultate, so od naročnika Johns Industrial Controls 28. septembra prejeli v TOZD Avtomatske in varilne naprave naročilo za že omenjeno število varilnih naprav, ki so jih naredili v izredno kratkem roku, v dveh mesecih.

Kratek čas, ki so ga imeli na razpolago, je zahteval tudi hitre akcije. Pri tem so imeli težave z dobavo osnovnega repromateriala, saj so šele 25. novembra dobili zadnje količine potrebnih transformatorjev. Delali so v dveh izmenah; v soboto, nedeljo in ob dnevih pred prazniki so priskočili na pomoč še režijski delavci iz tehnološkega, planskega,

nabavnega in računovodskega sektorja, ki so delali v pripravi za končno montažo naprav ter delavci iz TOZD Razvojni institut in TOZD Trženje. V teh dneh so imeli preskrbljeno tudi prehrano.

Prav ta primer je ponovno dokazal, da imamo še v marsikateri temeljni organizaciji dovolj rezerve za izkoristek proizvodnih zmogljivosti. Vendar ob pogoju redne dobave repromateriala, kar pa je danes žal večkrat nemogoče pa čeprav so naprave narejene le iz domačih sestavin. Oziroma, da je lahko le na osnovi dobrega sodelovanja med vsemi tremi TOZD v tako kratkem času izpeljati izvozno pomembno naročilo.

Po predvidevanjih naj bi v TOZD Avtomatske in varilne naprave samo iz varilnega programa do konca letošnjega leta izvozili na konvertibilno področje cca. 2300 varilnih naprav: E 160-350 k., E 170-230 k., E 180 — 1030 k., E 200 — 260 k. E 250 — 200 k., E 300 — 200 k. in E 450 — 30 k.

Za prihodnje leto imajo samo za Avstralijo že naročenih novih 400 varilnih polavtomatov istega tipa. Predvidevajo pa, da si bodo med letom pridobili naročilo za novih 400 komadov. Izredno vzpodbudni rezultati, če se spomnimo, da je od prvega izvoza tovrstnih naprav na zahtevno zahodno-nemško tržišče minilo komaj leto in pol.

S.D.

Goriškem in poudaril, da je Nova Gorica prav po zaslugi tako velikega števila krvodajalcev iz Iskre Avtoelektrike v samem vrhu Slovenije. Vsem in vsakomur posebej se je zahvalil ter izrazil željo, naj bi ta plemenita dejanja gojili tudi v prihodnje. Zahvalil se je tudi vodstvu TOZD in DO, ki omogočajo delavkam in delavcem udeležbo na teh humanih akcijah.

Predvideno je bilo tudi, da bi na slavnosti podelili posebna pismena priznanja vsem tistim, ki so darovali drago-

ceno življenjsko tekočino več kot petkrat. Vendar bi se podelitev zaradi velikega števila preveč razvekle, zato so se dogovorili, da bodo ta priznanja dobili naknadno, v tem tednu. Podelili pa so posebna priznanja tistim, ki so darovali delček sebe že trideset ali večkrat. Naštetimo jih: Jože Vodopivec, Lidija Štrukelj, Perina Tinunin, Karlo Faganel, Janez Primožič, Jurij Modic, Jože Štanta, Marjan Poljšak, Danijel Bratuž in Vojko Špacapan.

Iskrene čestitke! Marko Rakušček

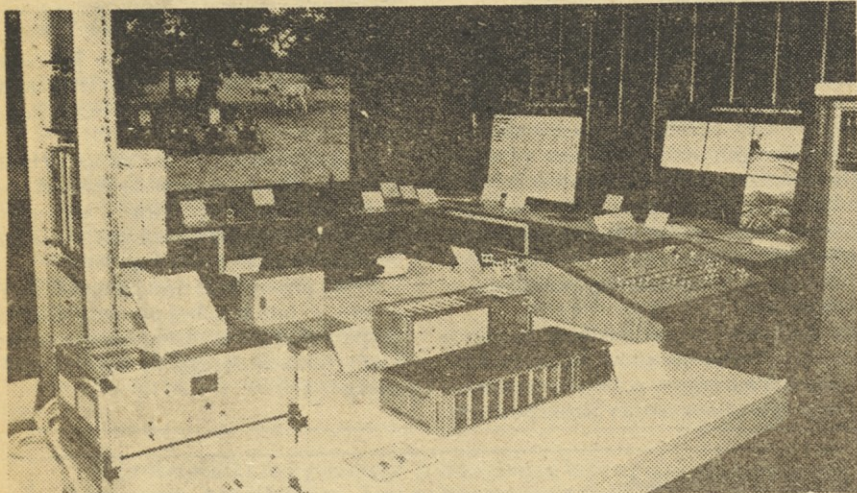
Vojko Špacapan prejema priznanje.

Razstava razvojno-inovacijskih dosežkov v letošnjem letu

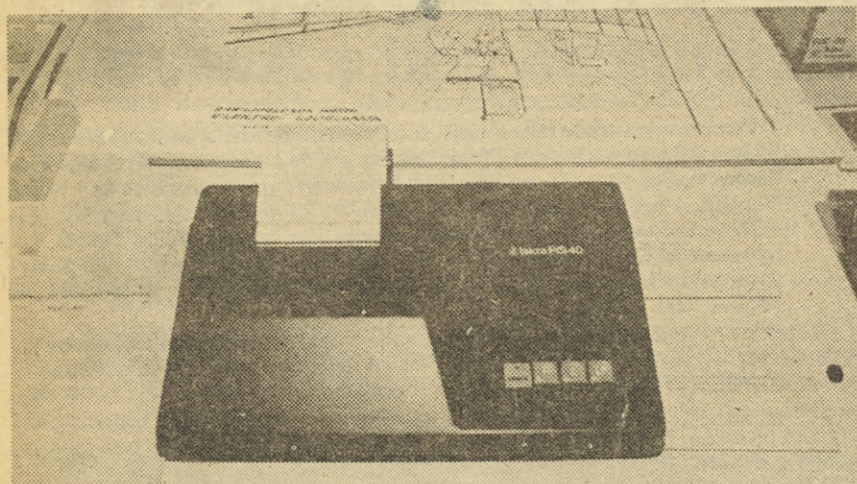
V tednu od 21. do 25. novembra so delavci TOZD Razvojni inštitut delovne organizacije Avtomatika, v prostorih Centra sistemov za avtomatizacijo v Stegnah pripravili razstavo razvojno-inovacijskih dosežkov v 1983. letu.

TOZD Razvojni inštitut je ena izmed enajstih temeljnih organizacij, združenih v delovno organizacijo Avtomatika in to TOZD skupnega pomena, ki opravlja razvijanje, konstruiranje in raziskovanje elementov, naprav, teh-

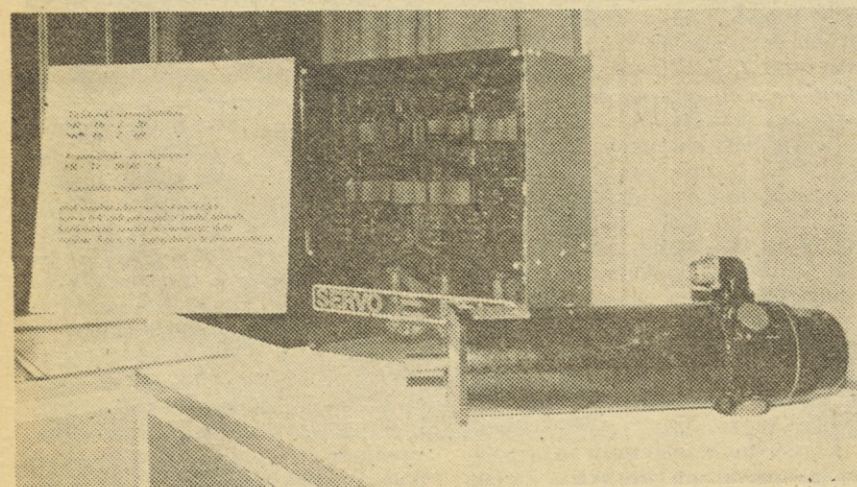
(Nadaljevanje na 7. strani)

Razstveni prostor.

Pisarniški pisalnik PIS-40 za sistem TI-30.

Servoregulator za avtomatizacijo v industriji.

ISKRA TELEMATIKA KRANJ

Samoupravni sporazum — nov delovni pripomoček varstva pri delu

Pojem varstva pri delu je danes toliko razjasnjen, da ga velika večina delavcev že povezuje s povsem konkretnimi in praktičnimi cilji, ki jih z dejavnostjo varstva pri delu skušamo doseči.

Najbolj nesporen in konkreten cilj je, da bi bilo pri delu čimmanj telesnih poškodb (prvi cilj). Zelo konkreten je tudi cilj, da bi bilo pri delu čimmanj zdravstvenih okvar (obolenj) zaradi dela (drugi cilj), vendar vse prevečkrat mislijo, da je to stvar zdravstva. Najmanj oprijemljiv in tudi najmanj poznan pa je cilj dejavnosti varstva pri delu, da bi bili delavci čimbolj zadovoljni pri delu (tretji cilj). To seveda ni presenetljivo, saj tako imenovano humanizacijsko usmeritev varstva pri delu poznamo šele nekaj zadnjih let.

Dosti manj dobrih predstav pa je o tem, kaj vse obsega dejavnost varstva pri delu, kdo se vključuje bolj izrazito in kdo manj izrazito in na kakšne načine se je sploh možno vključevati oziroma, kako je možno izvajati potrebne naloge. Pa seveda tudi o tem, koliko smo pri tem uspešni in kako hitro se lahko pokažejo uspehi na posameznem delovnem področju. Ali če poenostavim: manj uspešno povežemo pojem var-

stvo pri delu z vsem tistim, kar imenujemo odgovornost.

Ena izmed priložnosti, da vsak delavec poglobi spoznanje o varstvu pri delu, se je ponudila sedaj v novembru in decembru, ko obravnavamo novi(!) SAMOUPRAVNI SPORAZUM O SKUPNIH OSNOVAH VARSTVA PRI DELU naše delovne organizacije Iskra Telematika.

V bivši Elektromehaniki smo namreč leta 1975 sprejeli Samoupravni sporazum o varstvu pri delu delovne organizacije, v letih 1976—78 pa so bili sprejeti Pravilniki o varstvu pri delu temeljnih organizacij. S tem dvema oblikama samoupravnega normiranja in z nekaterimi določili v drugih samoupravnih splošnih aktih, je bilo do danes v glavnem pokrito področje varstva pri delu.

Leta 1976 je izšel Zakon o združenem delu, v obdobju za tem pa še nekateri drugi pomembni predpisi, ki so prinesli dopolnitve pravic in obveznosti z vezi z varstvom pri delu. V naših delovnih sredinah je razvoj prinesel tudi nova praktična spoznanja o varstvu pri delu ter o najprimernejših oblikah in načinih delovanja. Na ravni SOZD Iskra je bila po prizadevanjih posebnega odbora za varstvo pri delu in hu-

Usmeritev kadrovske politike

Temeljna usmeritev kadrovske dejavnosti v letu 1984 izhaja iz izhodiščnih ciljev kadrovske politike določene v SaS o temeljnih srednjeročnega plana DO in njene programske usmeritve ter smernic poslovne politike DO za leto 1984.

Za realizacijo in uresničitev ciljev letnega plana in da zagotovimo nadaljnji ustrezen razvoj tako temeljnih organizacij, kot delovne organizacije, bomo potrebovali dobro usposobljene, ustrezno razporejene in ustrezno motivirane kadre.

Stabilizacijski ukrepi, ki izhajajo iz usmeritev poslovne politike DO nam narekujejo, da v naslednjem letu še bolj utrdimo načelo produktne zaposlovanja, kar pomeni, da bo vsaka nova zaposlitev povečala dohodek na zaposlenega in količinski obseg proizvodnje, oz. storitev.

Pri zaposlovanju bomo prednostno zagotavljali pokrivanje kadrovskih potreb pri nalogah, oz. proizvodnji, ki je izvozno usmerjena predvsem na konvertibilno področje.

Za dosledno izvajanje produktivnega zaposlovanja se bomo v okviru DO in SOZD posluževali koordiniranega pretoka kadra ter kadrovanja predvsem iz lastnih virov.

Posebno skrb bomo posvetili kadrovanju za inozemske projekte.

Poprečna stopnja rasti zaposlovanja v letu 1984 naj bi se gibala okoli 2,2%, v kar naj bi bila vključena predvsem izvozno usmerjena proizvodnja, z izvedbo inozemskih projektov pa načrtujemo rast zaposlovanja na cca 3,7%. Poleg tega pa bomo v naslednjem letu zmanjšali število ur v podaljšanem delovnem času in obseg pogodbenega dela.

Ena izmed permanentnih in pomembnih nalog je zagotoviti v tem in naslednjih obdobjih kar najboljšo kvalifikacijsko strukturo in usposobljenost delavcev, zlasti pa kadrovati kadre z ustreznim strokovno izobrazbo. Tudi v tem letu se bo povečala stopnja pokrivanja med zahtevano in dejansko izobrazbo.

Planiramo, da bomo v 1984. letu dosegli naslednjo izobrazbeno strukturo delavcev po stopnjah: VII, VII/2, VIII—10,6 %, VI/1—5,2%; V—19,5%, IV—26,3%, I, II, III—38,4%

Načrtovano kadrovska struktura

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva SOZD Iskra — Industrija za elektroniko, telekomunikacije, elektromehaniko, avtomatiko in elemente — Ljubljana

— Glavni urednik: Pavle Gantar, pomočnik glavnega urednika: Miloš Pavlica, odgovorni urednik: Dušan Željčev, tehnični urednik: Janko Colnar, novinar: Mara Ovsenik.

— Ureja uredniški odbor: Alojz Boc (Kibernetika), Špela Dittrich (Avtomatika), Lado Drobež (Iskra Commerce), Stane Fleischman (Široka potrošnja), Milan Krapež (IEZE), Kazimir Mohar (Telematika), Marko Rakušek (Avtoelektronika) — Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo.

— Naslov: Ljubljana Trg revolucije 3, tel.: 213-213, int.: 34-95 do 34-98 — Tisk: Časopisno-tiskarsko podjetje PRAVICA—DNEVNIK, Ljubljana.

Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS je glasilo oproščeno plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

bomo dosegli predvsem z ustreznim zaposlovanjem novih delavcev, ob tem pa bomo zaposlili vse študente — pripravnike, po številu okoli 70, ki bodo končali študij ter z usposabljanjem in izobraževanjem na delu in ob delu.

Predvidevamo, da se bo poprečna stopnja fluktuacije v DO gibala okoli 4%, v kar pa ne vključujemo notranje migracije kadrov.

Na področju socialno zdravstvenega varstva in varstva pri delu bo posebni poudarek namenjen urejanju problematike poklicnih obolenj, zdravstvenih okvar in poškodb ter proučevanju, odpravljanju in preprečevanju vzrokov socialnih primerov in invalidnosti.

Na področju varstva pri delu bomo posvetili posebno pozornost preventivnemu delovanju za preprečevanje nesreč in poškodb pri delu. Izvedli bomo določene ukrepe za izboljšanje pogojev dela povsod, kjer hrup, temperatura in drugi ekološki vplivi negativno vplivajo na dobro počutje delavcev in povzročajo določene zdravstvene okvare.

Poseben poudarek pri izvajanju dejavnosti družbenega standarda bomo namenili razreševanju stanovanjskih vprašanj delavcev, za kar bomo v vseh TOZD izvedli detajlno analizo na področju stanovanjskega standarda zaposlenih. Vse delavce, ki še nimajo rešenih stanovanjskih vprašanj bomo v največji možni meri animirali za stanovanjsko varčevanje.

Letno in zimsko letovanje delavcev bomo realizirali skozi razpoložljive počitniške kapacitete posameznih TOZD in kapacitete, ki jih bomo pridobili z zakupom, ali pogodbami polno za prazno. Ob tem pa bo nujno pridobiti še nove, ki bodo tudi po ceni dostopne vsem delavcem.

Vsekakor pa bi veljalo razmišljati o združevanju sredstev za počitniško letovanje.

V tem obdobju bomo nadaljevali z že utečenimi oblikami skupnih aktivnosti v okviru DO in SOZD na področju rekreacije in raznih športnih srečanj z zasledovanjem osnovnega cilja in nadaljnega spoznavanja in poglobljanja dobrih medsebojnih odnosov med delavci Avtomatike.

V pogojih družbene in materialne razvitosti s kakšno računamo v naslednjem obdobju in ob upoštevanju potreb po prestrukturiranju in izvajanju gospodarske stabilizacije bo morala priti do izraza proizvodna usmeritev v skladu s potrebami intenzivnega reše-

vanja, za katero je značilna visoka stopnja avtomatizacije proizvodnje elementov, naprav in sistemov ter velika udeležba visoko zahtevnega ustvarjalnega dela. Uresničitev tako začrtanega razvoja pa terja določeno prestrukturiranje kadrov na višjo strokovno raven.

Slednjega ne bomo dosegli le s stipendiranjem in študijem ob delu ter novim kadrovanjem, temveč tudi z najrazličnejšimi oblikami izobraževanja in usposabljanja vseh struktur na delovnih področjih, kjer nastajajo določene izobraževalne potrebe.

Posebno skrb bomo namenili pripravi in izvedbi programov za interno izobraževanje posameznih skupin delavcev v določenih delih delovnih procesov, poleg tega pa posamezne delavce vključevali v najrazličnejše oblike izobraževanja v okviru SOZD in zunanjih izobraževalnih institucij.

Nadaljevali bomo z aktivnostmi stipendistov s tem, da bo vsak stipendist izbral temo za diplomsko nalogo iz programov DO. V ta namen bomo sprejemali vse absolvente fakultete za elektrotehniko v delovno razmerje, da bodo v času pripravništva izdelali diplomsko nalogo in hkrati opravili pripravniški izpit.

Na področju usmerjenega izobraževanja, oz. organiziranja proizvodnega dela in delovne prakse bomo pripravili programe pripravništva za učence III. in IV. stopnje za poklice, ki jih potrebujemo v proizvodnji.

Za šolsko leto 1984/85 predvidevamo, da bomo razpisali okoli 80 stipendij vseh stopenj in sicer v pretežni meri za tehnične poklice. V letu 1984 bomo morali izvesti določene dopolnitve na področju normativne urejenosti izobraževanja, ob tem pa doseči določeno stopnjo združevanja sredstev za skupne izobraževalne potrebe v DO.

Na področju delitve in vrednotenja dela bomo v tem letu izvedli postopek usklajevanja rezultatov zahtevnosti med temeljnimi organizacijami in DSSZ (skupna komisija) za enaka, oz. podobna dela in naloge.

V okviru sistema delitve OD bomo skupaj z vodstvom DSSZ in ostalimi področji oblikovali enoten informacijski sistem, ki nam bo omogočal spremljanje gibanja osebnih dohodkov v DO.

Poleg tega bomo izdelali analizo samoupravnih splošnih aktov s področja delitve OD za določeno poenotenja in izračun vplivnih faktorjev za primerjavo planske in dejanske VED.

Pomembnejši nalogi na področju delitve OD sta določanje konkretnih meril delovnega prispevka in oblikovanje meril minulega dela. Konkretna merila delovnega prispevka bomo sistematično uvajali v posameznih TOZD.

Za oblikovanje osnov in meril minulega dela pa se bomo vključili v strokovni team v okviru SOZD, kjer je dogovorjeno, da je nosilec naloge TOZD BII.

Realizacijo osnov in meril pa bomo izvedli v okviru službe DVD ter s sodelovanjem področij ekonomike in plana in pravno splošnega področja v DSSZ ter odgovornimi nosilci v TOZD.

Alojz Kleindienst

manizacijo dela in drugih zainteresiranih dejavnikov začrtana nova — humanizacijska usmeritev dejavnosti varstva pri delu. Mnoge spremembe povezane z varstvom pri delu je prinesla tudi nova organiziranost Telematike. Vse to in razvoj stroke varstva pri delu zahteva revizijo samoupravnih aktov s tega področja.

Glavni pomen novega Samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah varstva pri delu delovne organizacije Telematika je poenotenje in racionalizacija celovite dejavnosti varstva pri delu. Ob tem pa je še vrsta drugih pomenov, saj bo nekaterim služil na primer kot koristen pripomoček za vsakodnevno dejavnost. Večini tistih, ki ga bodo listali in brali, bo dal vpogled v celovito dejavnost in njeno razsežnost. Bolj razmišljajočim se bodo ob tem porajale ideje za izpopolnitev sistema varstva pri delu. Na ta samoupravni sporazum bodo navezane posamezne določila v drugih samoupravnih splošnih aktih, na primer za področje izobraževanja, normiranja dela, razvida del in nalog, varstva pred požarom, nadalje v statutu delovne organizacije itd. Ne nazadnje pa bo nanj navezanih tudi več organizacijskih predpisov, ki igrajo zelo pomembno vlogo za urejeno delovanje naše delovne organizacije.

Vsebinska tega samoupravnega akta je precej nenavadna. Najprej so v grobem opredeljeni cilji dejavnosti varstva pri delu, takoj nato pa so v več poglavjih podane SKUPNE OSNOVE za najpomembnejše sklope nalog, ki jih izvajamo v delovni organizaciji.

Na prvem mestu se pojavljajo skupne osnove za tako imenovane ukrepe in normative varstva pri delu. To je skupno ime za načine in sredstva, s katerimi se morajo odkrivati, preprečevati in odstranjevati vzroki, ki lahko privedejo (tako) ali po daljšem času do poškodb pri delu in zdravstvenih okvar zaradi dela. Podan je postopek za dopolnjevanje in vpeljavo novih ukrepov in normativov, dalje način, kako so sistemizirani (razporejeni in pregleden in uporaben sistem), določeno je, da je vanje vključen del ukrepov in normativov za varstvo pred požarom, za varstvo širšega (živiljskega) okolja in pa vsega tistega, kar je treba izvajati za doseganje višje stopnje humanizacije (počlovečenja) dela.

V nadaljnjih dveh poglavjih so predstavljene skupne osnove za dva sklopa nalog varstva pri delu, ki sta po pomenu strateška: predhodno varstvo in izobraževanje. Del skupnih osnov za izobraževanje v zvezi z varstvom pri delu in potrebna razčlenitev določil, ki jih direktno izvajamo, je vključena v novi Samoupravni sporazum o izobraževanju, ki ga bomo prav tako sprejemali v mesecu decembru.

V eno poglavje so vključene skupne osnove za ostale pomembne sklope nalog varstva pri delu: za periodične preglede, preizkuse in preiskave vsega, kar delavce ohranja kot tako imenovano delovno okolje, za opredelitev del in nalog z večjimi nevarnostmi, za programiranje in izvajanje zdravstvenih in psihofizičnih pregledov delavcev, za zagotavljanje prve pomoči, za obveznost do organov nadzora, za planiranje

ukrepov varstva pri delu, za urejanje varstva pri delu s samoupravnimi akti in za evidence.

Ker sistem varstva pri delu lahko uspešno deluje le, če vsakdo opravi svoj del nalog, so v posebnem poglavju podane skupne osnove za opredeljevanje kršitev delovnih obveznosti v zvezi z varstvom pri delu. Naštete hujše kršitve delovnih obveznosti bodo morale dobiti ustrezno mesto tudi v Pravilnikih o delovnih razmerjih.

Med delavci, ki imajo povečane odgovornosti za funkcioniranje sistema varstva pri delu, zelo pomembno mesto zavzemajo delavci vodstva delovne organizacije in vodje strokovnih služb. Zato so tudi zanje navedene glavne obveznosti. Pomembno mesto zavzema Služba za varstvo pri delu in humanizacijo dela, ki se prvič pojavlja v naši organiziranosti kot posebna strokovna služba. Ker delavci te službe opravljajo strokovne naloge v najtesnejši povezanosti s pooblaščenimi delavci za varstvo pri delu temeljnih organizacij, je v posebni prilogi podana groba razmejitev dela med njimi.

Samoupravni sporazum o skupnih osnovah za varstvo pri delu Telematike je eden najpomembnejših pripomočkov delavcev za izvajanje obveznosti, ki je v 43. členu Zakona o združenem delu napisana takole: Delavci v organizaciji združenega dela in njeni organi morajo organizirati opravljanje organizacije tako, da je zagotovljena varnost pri delu in izvajati potrebne ukrepe za varstvo pri delu in varstvo delovnega okolja.

P. Polak

Razstava razvojno-inovacijskih dosežkov v letošnjem letu

(Nadaljevanje s 6. strani)

nologije, postopkov in sistemov za nadzor, vodenje ter avtomatizacijo, kot stransko dejavnost pa organizacijo in izvedbo prototipne proizvodnje, izdelavo tehničnih predpisov, tehnično konsultiranje in storitve.

Od 287 zaposlenih jih ima 14 podiplomsko izobrazbo, 114 visoko, 13 višjo in 83 srednjo. Zaradi smotnega in učinkovitega opravljanja in izvrševanja dejavnosti, so organizirani po naslednjih organizacijskih enotah, oz. sektorjih:

- avtomatizacija v energetiki
- avtomatizacija v industriji
- avtomatizacija varjenja
- napajanja
- avtomatizacija železniškega prometa
- avtomatizacija cestnega prometa
- daljinsko vodenje in nadziranje
- splošna tehnična dejavnost
- prototipi

Razstava, na kateri je bilo prikazanih okrog 70 inovacij, je bila namenjena predvsem delavcem TOZD materialne proizvodnje v okviru delovne organizacije Avtomatika in sicer z namenom, da se seznanijo z rezultati dela v TOZD Razvojni inštitut, ki so namenjeni obogatitvi, oz. uvajanju novih proizvodnih programov teh temeljnih organizacij. In v pričakovanju, da se prek razgovorov ugotovi ali je Razvojni inštitut dosegel tisto raven razvojno-raziskovalne dejavnosti, ki na osnovi znanja, poslovnosti in odziva na novosti v tehničnem svetu izpolnjuje pričakovanja proizvodnih temeljnih organizacij.

Naštetimo jih nekaj: Digitalni časovni releji: TRD 20, 21, Elektronski časovni releji: CRT 5x, TRE 140, TRE 150, Ljumo 61, Računalniška tehnika AT 211, Numerični kazalnik pozicije NP-37, Centralna enota programabilnega avtomata CE-30, Transistorski servo regulator SR-TR 20/40 x 3, Prototip osnovne testne naprave teleinformacijskega sistema TI-30, Teleinformacijski sistem TI-30, MIN-30, novo razviti operativni moduli multimikroračunalniškega sistema TI-30, Plazma gorilnik GPR-150, Prototipni sončni panel, Razvojni model univerzalnega večfaznega tiristorkega regulatorja TRT-12, Družina modulnih napajalnikov UCI in UCE, mala protipožarna naprava, centrala sistema klic v sili, mikroračunalniška kontrolna semaforška enota, pisalnik — PIS 40, ton-frekvenčna izolirka, naprava za funkcionalni preiskus sklopa, univerzalni sistem ohišij, merilne letve TGM, rotacijski dajalnik TGR, Konektor H15, HA IF 24, tolerančni merilnik upornosti, digitalni števec ovojev NVT-2, univerzalna justirna naprava, varilni robot itd.

Delo in rezultatov TOZD Razvojni inštitut ne moremo obravnavati ozko, samo v okvirih TOZD, ali samo v okviru delovne organizacije. Vključevanje na strateško raziskovalno-razvojnih ciljih, z enotnimi nastopi pri Raziskovalni skupnosti Slovenije, bankah, zunanjih institutih in fakultetah so za njen obstoj in razvoj življenjskega pomena. Tako v jugoslovanskem prostoru tesno sodeluje z nad dvajsetimi razvojno-razisko-

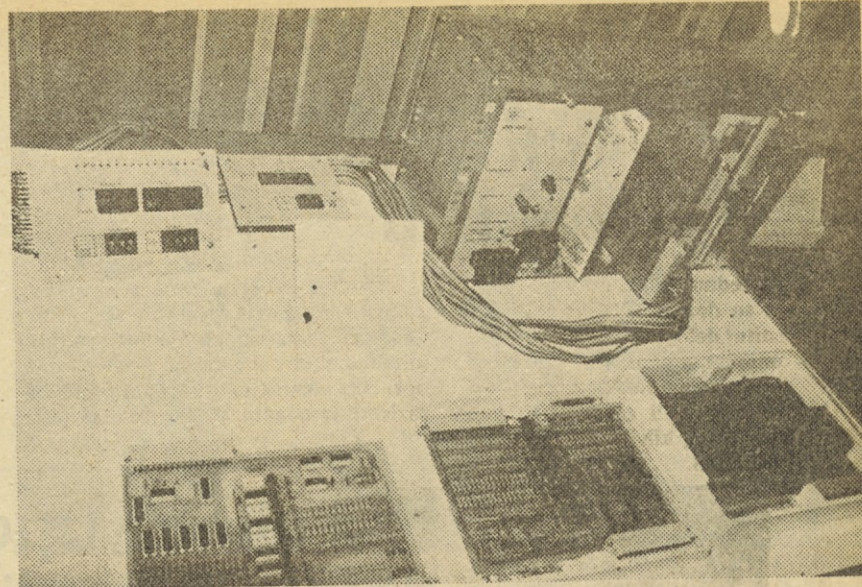
valnimi instituti in s petimi v tujini. Rezultat je:

- 5 inovacijskih projektov s sofinanciranjem Ljubljanske banke — Gospodarske banke v vrednosti 45 mio din;
- 7 razvojnih nalog s sofinanciranjem Raziskovalne skupnosti Slovenije v vrednosti 5,3 mio din;
- in od 1980. leta dalje 16 patentnih prijav, 2 modulni prijavi in 1 prijava blagovnih znamk.

Cepprav vedno bolj poudarjamo, da je uspeh razvojno-raziskovalnega dela v tem, da nove izdelke ali tehnično izboljšavo čim prej vpeljemo v redno proizvodnjo, pomenijo nagrade in priznanja tudi osebno stimulacijo in širše družbeno priznanje organizaciji združenega dela. Tako so naši delavci kot posamezniki ali skupine v obdobju 1982/83 prejeli naslednja priznanja: 11 nagrad in priznanj sklada Borisa Kidriča in 17 zveznih, republiških in drugih priznanj.

Tako kratek pregled ne more podati celotne ocene in vpogleda v življenje pa tudi težave Razvojnega inštituta. Vendar, če vemo, da so iztrošenost in pomanjkanje opreme, zahteve po prestrukturiranju obstoječih ali zaposlovanje novih kadrov, ki ga narekuje vedno bo prisotna mikroračunalniška tehnologija in neurejenost dohodkovnih odnosov med TOZD Razvojni inštitut in nekaterimi TOZD materialne proizvodnje tisti zaviralni momenti, ki znižujejo odstotek realizacije razvojnih nalog, bo potrebno dolgoročno razvojno politiko v Avtomatiki ob danih družbenoekonomskih razmerah konkretnje opredeliti in ji dati možnost, da izkoristi zelo dober kadrovskega potencial. Potem lahko tudi upravičeno pričakujemo, da se bodo razstavljenim eksponatom pridružili še novi izdelki.

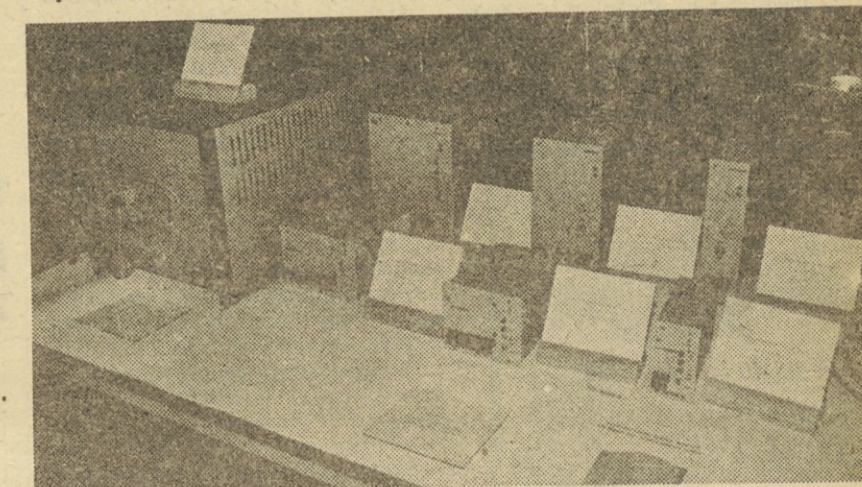
Ob zaključku omenjene razstave je bilo predlagano, naj bi razstavo razvojno-inovacijskih dosežkov ponovno pripravili v prihodnjem letu. S.D.

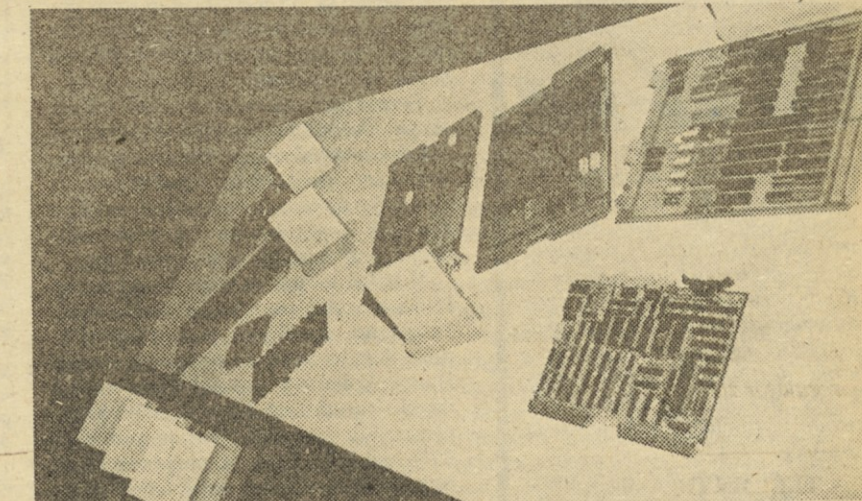
Centralna enota CE-30.

Priprava varilnih naprav za Avstralijo.

Družina modulnih napajalnikov.

Multimikroračunalniški operativni moduli.

DO IEZE — TOZD FERITI

Praznovanje delovnih jubilejev

Jubilanti dela v IEZE — TOZD Magneti

Na slavnosti v Magnetih so se poleg članov kolektiva zbrali tudi upokojenec, posebna pozornost pa je seveda veljala jubilarantom dela, ki so dobili priznanja in nagrade.

Po pozdravnem nagovoru direktorja TOZD Magneti Mirka Čokana so priznanja podelili: Feliks Ogrinc v imenu delavskega sveta, Jožica Gruden v imenu sindikata, Ignac Gjerkeš v imenu DPO in Bojan Horvat v imenu Mladinske organizacije. Prejeli pa so jih:

- za 30 let: Anton Korošec,
- za 20 let: Sonja Lukič, Marija Mikulaš,

Jelka Ravnič, Dušan Vranič in Leopold Vukšinič.

Upokojenec, nekdanji delavec tega kolektiva, so ob tej priložnosti dobili priložnostna darila, v njihovem imenu pa se je zahvalil nekdanji vodja proizvodnje Miodrag Miloradović.

Jubilanti dela v IEZE — TOZD Naprave in orodja ter DSSS

Delavci TOZD Naprave in orodja ter DSSS so praznovanje dneva republike in podelitev nagrad jubilarantom pripravili v hotelu Ilirija v Ljubljani, kjer je bilo po slavnostnem delu programa tudi družabno srečanje.

Kulturni program so tokrat pripravile mladinke iz DSSS, nekoliko drugače kot običajno ob takih priložnostih, zato pa nadvse uspešno, saj so ga sprejeli z navdušenjem. Sonja Magdič in Irena Končina sta se predstavili kot pevki in kitaristki, recitali sta Marija Dimnik in Tanja Vračar ter pionirki Barbara in Tanja Torkar, program pa je povezovala Alenka Kos - Baus.

Pozdravne besede vsem, posebej jubilarantom, je namenil predsednik KPO DO IEZE Stane Kovačič, nato direktor TOZD Naprave in orodja Janez Blaž, ki je skupaj z Dušanom Tomšičem, predsednikom OO Sindikata podelil priznanja in nagrade jubilarantom za 20 let: Matjažu Peklenku in Janezu Severju iz TOZD Naprave in orodja. Predsednica DS DSSS Vesna Fajdiga in Valter Zavec v imenu Sindikata pa sta podelila priznanja in nagrade za jubilate iz DSSS. Prejeli so jih:

- za 30 let: Jože Oblak,
- za 20 let: Petra Blažič, Miodrag Stapar-

ski in Jože Šurc, za 10 let: Silvo Narobe, Dragica Vuković, Zlatka Skok, Zlatko Kalizan, Ksenija Mirtič, Franc Mugerle in Anica Sotlar.

Jubilanti dela v IEZE — TOZD Elektrolitski kondenzatorji

V Mokronoški Iskri so ob dnevu republike, 40. obletnici AVNOJ in 25. letnici tovarne pripravili slavnost, na kateri so najprej spregovorili o preteklih letih tega kolektiva. O tem je govoril Franc Šunta, vodja operativne priprave dela. Prisotne je nato pozdravil predsednik krajevne skupnosti Mokronog Ivan Vovk, nato član KPO DO IEZE Ludvik Simonič ter predsednik SO Trebnje Ivan Gole. Med gosti je bil tudi generalpolkovnik Janko Sekirnik.

V programu so sodelovali pionirji OŠ heroja Jančka Mevžlja z recitacijami, pesmijo in nastopom folkorne skupine. Po kulturnem programu so povabili na oder jubilate, ki jim je v imenu DS podelil nagrade in priznanja Pavel Jevšev.

Prejeli so jih:

- za 10 let: Ivanka Dolenšek, Ana Gutman, Dušan Hočevar, Marija Jevnikar, Majda Lenarčič, Jože Mikec, Zdenka Oven, Franc Pucelj in Jožefa Zupančič;
- za 20 let: Nace Jelovšek, Oton Kregelj, Štefka Možina, Erna Slak in Fani Strupen;
- za 25 let: Rudi Bizjak, Olga Bonča, Jana Kolenc, Marjan Kolenc, Ivanka Pavlin, Mari Pungarčar, Slavka Šinigoj, Majda Strmole, Tončka Švarc, Zvonka Tratar, Ana Zornik, Anton Zupet in Ljuba Žnidaršič.

O obletnici tovarne smo že pisali, pogovarjali smo se z eno od jubilarantk, zato

Jubilanti IEZE

Matiji Miklavčiču v slovo

Težka bolezen je iztrgala iz naših vrst orodjarja, sodelavca in prijatelja Matijo Miklavčiča.

Bil je dober in vesten delavec, saj zanj ni bilo dela, ki ga ne bi opravil z veseljem in s potrebno natančnostjo.

Kljub težki bolezni je Matija do zadnjega upal in pričakoval, da bo le -to premagal in se vrnil med nas. To njegovo upanje smo gojili tudi mi — njegovi sodelavci.

Njegova smrt je boleče odjeknila med nami.

Vestnega in dobrega sodelavca bomo ohranili v lepem spominu.

Sodelavci iz TOZD Orodja, DO AVTOMATIKA

smo tokrat sogovornika našli med upokojenec, ki so jih člani kolektiva povabili na to slavnost tako kot jih povabijo vedno ob podobnih priložnostih v njihovem nekdanji kolektiv.

Pogovor z upokojenecem Francem Jagričem

Franc JAGRIČ je star 57 let, v mokronoško Iskro je prišel leta 1958, pred petimi leti pa se je upokojil. Besede kar vrejo iz njega, spominov je toliko, da jih je bilo težko sproti zapisovati. Pozna novo tovarno, videl je nove stroje, zato

se živo spominja svojih časov, delovnih pogojev pred 25 leti. Delal je najprej pri jedkanju folije, kakšno leto, nato v formirni folije, potem pa je bil predelavec vse do upokojitve.

Dobro se spominja najedanja folije s solno kislino, pozna pa tudi današnji postopek, ko folijo najedajo električno... »Na nas upokojenec niso pozabili, večkrat gremo skupaj na izlete«, pravi Franc in pove, da je vedno rad vandral, saj je nemirnega duha.

Doma je iz Podsrede, Štajerc, torej, zdaj pa že dolgo Dolenjec, pripoveduje: »Kjer je zdaj fabrika, so bile prej štale za govejo živino«, se spominja. Rad ima naravo, zato je najprej hodil v sadjarsko-vinogradniško šolo, v Ljutomeru pa je dobil prvo službo. Nato je delal v oblastnem odboru v Mariboru pa na državnem posestvu pri Ptuj, v Leskovcu pri Krškem pa še kje.

»V kmetijstvu se dela poleti, spomladi, jeseni, pozimi pa ni dela. Zato sem iskal možnost zaposlitve v industriji, kar mi je uspelo na Pržanu, odkoder sem prišel v Mokronog in tu sem še zdaj«. Imam malo zemlje, žena še dela, jaz pa imam doma prašiča, kravo, vinograd. Sin je že v službi, hčerka študira, sicer pa živimo skupaj, jaz pa sem hlapec, dekla in kuharica, vse hkrati,« je v šali dejal Franc Jagrič in se pridružil svoji družbi upokojenec, ki se v svojem nekdanjem kolektivu počutijo prijetno, saj vedo, da nanje niso nikoli pozabili.

Milan Krapež

Bo na Predmeji nov obrat Avtoelektrike?

Nekaj številk nazaj je izšel v »Primorskih novicah«, to je primorski časopis, ki izhaja dvakrat tedensko, zanimiv članek z naslovom »Od novega obrata si veliko obetajo«. V članku je govora o novem obratu, ki naj bi ga zgradila novogoriška Iskra Avtoelektrika v vasi Predmeja v ajdovski občini. Zaradi zanimivosti članka, objavljamo kratek povzetek iz Primorskih novic.

O Predmeji, raztreseni vasi gorskega območja ajdovske občine smo že veliko slišali, posebno o dogodkih iz druge svetovne vojne, ki se jih domačini spominjajo z vsem spoštovanjem. hkrati pa bi jih radi izbrisali za vedno, kajti bili so preveč okrutni.

Zatorej je toliko bolj vesela vest, na katero so čakali že vrsto let. Že davno, takoj po zadnji vojni, so si sami zgradili zadrugi dom, imeli so osnovno šolo, ki pa ji je učence prevzela nova celodnevna šola na Otlici. Tako je stavba nekdanje osnovne šole ostala prazna in zakaj je ne bi porabili drugače, so menili iznajdljivi domačini. Iskali so različne možnosti, skupaj s predstavniki sosednje krajevne skupnosti so iskali nekatere delovne organizacije, si ogledali proizvodnjo v nekaterih dislociranih obratih, kakršen naj bi bil njihov, se posvetovali s strokovnjaki in končno našli rešitev, ki bo za njihove razmere najbolj prikladen.

Treba je namreč vedeti, da se je bilo treba prilagajati razmeram in možnostim kraja, saj predvsem vode ni na pretek in temu je bilo treba izbrati vrste izdelkov. Tako so se odločili za šempetersko Iskro Avtoelektriko, ki je ponudila najboljše ino. Še do konca letošnjega leta naj bi bili izdelani načrti za obnovo nekdanje šole in novogradnje oziroma prizidek, če bo potreben, takoj zatem pa bi že urejali prostore.

Toliko Primorske novice. O tej predvideni investiciji na Predmeji so razpravljali tudi delegati delavskega sveta Avtoelektrike na zasedanju prejšnje sredo 7. 12. 1983. Poglejmo njihove ugotovitve in sklepe.

Na osnovi pobude skupščine občine Ajdovščina in Republiškega komiteja za industrijo in gradbeništvo SRS za izgradnjo proizvodnega obrata v vasi Predmeja ter v skladu s planom razvoja DO Iskra Avtoelektrika, opredeljenega v srednjeročnem planu za obdobje 1981—1985, so delegati DS sprejeli

naslednji sklep: pristopi se k izdelavi investicijske dokumentacije za izgradnjo proizvodnega obrata v vasi Predmeja.

Povejmo še, da bo to že četrti obrat Iskre Avtoelektrike v manj razvitih območjih. Doslej so obrati že na Ligu nad Kanalom, vasi Soča v Trenti ter v vasi Rut nad Tolminom. V bližnji prihodnosti pa se obetajo boljši časi tudi prebivalcem Predmeje in okoliških vasi.

Marko Rakušček

Vse sile za izpolnitev zahtev domačih in tujih kupcev

Večino ali bolje rečeno vso jugoslovansko elektroindustrijo že dlje tarejo hudi problemi zaradi pomanjkanja bakra in bakrenih polizdelkov. Vzroki za to segajo tako daleč nazaj in so tako različni, da jih verjetno vsaj še nekaj let ne bo mogoče odpraviti. Posledice pa so hude: elektroindustrija, ki ima v celotnem jugoslovanskem izvozu precejšen delež, težko dosega proizvodne in s tem tudi izvozne načrte. Proizvajalci in predelovalci bakra zaradi pomanjkanja deviz in tudi zaradi neurejenih odnosov v reproverigi baker izvažajo, kar pa je s širšega družbenogospodarskega vidika docela nesmotno. Splošno znana rešitev je v tesnejšem dohodkovnem povezovanju med proizvajalci bakra in porabniki, to je elektroindustrijo.

To so v glavnem vsem znana dejstva. V tem trenutku je prav gotovo zanimiveje spregovoriti o tem, kako v posameznih tovarnah rešujejo te probleme in kaj so naredili, da bi posledice teh proglemov vsaj ublažili.

V idrijski Iskri, kjer delajo male elektromotorje in znašajo samo letošnje potrebe po bakreni žici približno 1500 ton, je bilo pomanjkanje najhujše v oktobru in novembru.

V drugi polovici oktobra so morali celo ustaviti enega izmed treh trakov, na katerih teče proizvodnja kompresorskih motorjev in tako ustaviti proizvodnjo nekaterih tipov motorjev. Da bi proizvodnjo obdržali na dotedanji ravni so uvedli nočno izmeno, ki je delala tiste tipe, za katere je bilo materiala dovolj. Proizvodnja tako ni upadla, temveč se je celo nekoliko povečala.

Ustavitve ene izmed linij pa je pomenila zmanjšanje dobav nekaterih tipov elektromotorjev danskemu partnerju Danfossu in tovarni kompresorjev v Črnomlju, ki dela v okviru Gorenja. Kaj to pomeni za Gorenje, ki si prizadeva bistveno povečati proizvodnjo svojih izdelkov, ni treba posebej poudarjati, podobno pa velja tudi za tuje partnerje, ki jih naše težave prav gotovo ne zanimajo in so še posebej občutljivi za neizpolnjevanje dobavnih rokov in podobno.

Težave pri oskrbi z žico so trajale skoraj do konca novembra, ko se je oskrba normalizirala, predvsem zato, ker so se v idrijski Iskri odločili za uvoz žice in ko so tudi domači dobavitelji po številnih pogovorih in urgencah idrijskih Iskrašev začeli dobavljati žico.

V Idriji so partnerjem obljubili, da bodo naredili vse, da bi nadoknadili zamujeno. Predvsem po zaslugi nočnega dela in izrednih prizadevanj vseh članov kolektiva jim je že novembra uspelo narediti na dan nad 5300 kompresorskih motorjev, kar je približno 27% več kot v mesecih prej in to kljub nenehnim menjavam serij, k čemur jih je prisililo pomanjkanje materiala. Tako so delali ves november ponoči in bodo delali tudi še v decembru.

Zdaj, ko je oskrba z bakreno žico dobra, naredijo na dan povprečno 6500 motorjev in več tako, da pričakujejo, da bodo ta mesec naredili 140 tisoč motorjev.

Tak obseg proizvodnje bi omogočil nemoteno proizvodnjo v Gorenju in izpolnitev Danfosovih zahtev. Ker jim za nočno delo manjka delavcev, priskočijo vsak popoldan in v soboto na pomoč tudi delavci iz strokovnih služb, ki nadomestijo tiste, ki delajo ponoči. Ponoči pa delajo tudi v obratih v Hotedri in na Vrniku.

Dolgoročno skušajo probleme pri oskrbi s surovinami in repromateriali

ZAHVALI

Ob boleči izgubi naše drage hčerke in sestrice

URŠKE MODRIJAN

se iskreno zahvaljujemo vsem sodelavkam in sodelavcem TOZD SPS za podarjeno cvetje, sočutje in denarno pomoč

Franci Modrijan
z ženo Marinko in
hčerko Špelco.

Ob boleči izgubi moje drage mame

KATARINE LUKANC

se iskreno zahvaljujem sodelavcem TOZD ELEMENTI — Žižne oblike za izrečena sožalja, darovano cvetje in spremstvo na njeni zadnji poti

Francka Štern.

Časopisne novice

Invalidi v brežiški občini so končno le dobili svojo delavnico. Zanj so preuredili nekdanjo šolo v Skopcih. Delavnica je enovita delovna organizacija v ustanavljanju in zaposluje trenutno osem ljudi, od tega sedem v proizvodnji. Ta čas izdelujejo dušilke za odpravljanje motenj, ki jih povzročajo na radijskih in televizijskih sprejemnikih kolektorski motorji. Naročilo za to kooperantsko delo so dobili od Iskre. Invalidi upajo, da bodo kmalu povečali zmogljivost in omogočili zaposlitev tudi drugim. Prijavilo se jih je nad 40 in še vsak dan prihajajo nove prošnje — Dolenjski list, Novo mesto.

Sobotna anketa Dela je obravnavala temo »Osnutek zakona o zagotavljanju trajnih obratnih sredstev«. V anketi je sodeloval Fabio Škopac, direktor Iskra—banke, ki je povedal tole: »V državah, kjer imamo poslovne enote, podjetjem nihče ne predpisuje administrativno, kako morajo skrbeti za obratna sredstva, temveč je to prepuščeno njim samim. Kdor se pri tem ne obnaša gospodarno, nosi sam vse posledice. Pri nas se tega lotevamo administrativno.

V Iskri smo imeli lani ob koncu leta pokritih z ustreznimi viri trajnih obratnih sredstev 24% poprečne vrednosti zalog. Manjkalo nam je 10 milijard dinarjev trajnih obratnih sredstev, po zaključnem računu pa smo zanje namenili 200 milijonov dinarjev. Če bi hoteli vrednost zalog pokriti 100% z dolgoročnimi viri in bi za to dajali polovico akumulacije, bi potrebovali 10 let, seveda pa bi 10 let ne mogli investirati niti dinarja. Kaj bi to pomenilo v elektronski industriji, kjer je tehnični razvoj v svetu tako skokovit, da izdelki zastarajo že v nekaj letih, najbrž ni treba govoriti.

Mislil, da v času visoke stopnje inflacije zakona ne bomo mogli uresničiti, če ne bomo storili nekaj, da bodo organizacije združenega dela dejansko razpolagale z večjim delom ustvarjenega dohodka in tako lahko začele nadomeščati primanjkljaj trajnih obratnih sredstev.

Z velikimi zvonovi je bilo objavljeno, da se je Elektronska industrija iz Niša usmilila jugoparabnikov in da jim bo še v tem letu prodala kar 20 tisoč barvnih televizorjev za dinarje. Toda bodimo oprezní, ker vemo tudi to:

Od 2 tisoč barvnih televizorjev izvoženih v Italijo, je bilo 70% pokvarjenih in tuji kupec je odkril, da so v televizorje vgrajeni neustrezni deli... AS—Sarajevo.

V Zemunu — Polju so 1. decembra začeli graditi tovarno digitalnih telefonskih central. To je skupna naložba tovarne Mihailo Pupin, ki deluje v sestavi EI Niš in ameriškega podjetja GTE. Po zagotovitvi gradbenega podjetja bo objekt s površino 4.800 m² izgotovljen julija naslednjega leta, takrat se bo pričela tudi prva stopnja proizvodnje hišnih digitalnih central. V prvo stopnjo gradnje je investiranih 585 milijonov dinarjev, od tega odpade 35% delež na ameriško podjetje (ameriški delež obsega samo podeljeno licenco, dokumentacijo, pričetve delavcev in celotno proizvodno opremo). Samo 5% je bančnih sredstev, drugo so združena sredstva EI, PTT Beograd, Gradbenega podjetja Komgrapa, tovarne Pupin in Interexporta.

Nova proizvodnja je namenjena modernizaciji PTT prometa, polovico proizvodnje pa bodo izvozili na konvertibilna tržišča — Borba, Beograd.

SOZD EI je prejela mednarodno priznanje »Nagrada za tehnologijo.« Le-to se vsako leto podeljujejo podjetjem, ki so dosegla izredno tehnološko raven in to znanje uspešno posredovala drugim državam. Mednarodno nagrado za tehnologijo podeljuje vsako leto grafično-založniška hiša iz Madrida v sodelovanju z novinarji vsega sveta, ki se ukvarjajo z gospodarstvom. EI je postala tudi članica mednarodnega kluba dobitnikov te nagrade.

Zbral in uredil Marjan Kralj

Jožetu Černivcu v spomin

Ko smo v ponedeljek prišli v službo, se nam je že kmalu po šesti zdelo nenavadno, da te ni na svojem delovnem mestu. V tihem smo globoko v sebi že pomislili, da se ti je morda zgodila nesreča. Kljub verjetnosti, da se ti je zgodilo najhujše, smo take črne misli preglasili, češ saj se za temi trenutki negotovosti skriva srčen konec nekega dogodka. Toda usoda, včasih tako kruta, je hotela drugače.

Pred mesecem dni, ko si slavil 50. obletnico življenja, še poln delovnega znanja, življenjskih moči in vedrine, niti slutili nismo, da je tako blizu dan, ko te ne bo več.

V Iskri si se zaposlil pred 27 leti. Pet let si delal v oddelku usmerniških naprav, 22 let pa si vestno opravljal dela, ki so ti bila zaupana v kontroli avtomatskih telefonskih central, sprva kot kontrolor funkcijskega preizkusa na centralah, zadnja leta pa kot vodja mehanske kontrole. Vedno si bil natančen in vesten delavec. Vztrajno si zastopal in se boril za uresničitev načela, da je samo vrhunska kvaliteta izdelkov, ki jih proizvajamo, zagotovilo za našo trajno poslovno uspešnost, saj si le tako zagotavljamo ugled. V tem boju si večino zmagoval. Sproti si načrtoval, kaj vse je še treba spremeniti in kaj moramo še izboljšati.

Toda — tvoje delovno mesto je ostalo prazno. Zapustil si nas brez slovesa, saj nisi vedel, da odhajaš za vedno. Težko in boleče je spoznanje, da te ne bo več med nami. Prenehalo ti je biti srce v času, ko bi moral skupaj z ženo v krogu svojih najbližjih snovati načrte, kako napraviti jutrišnji dan bogatejši, srečnejši.

Dragi Jože, poznali smo te kot dobrega prijatelja in marljivega sodelavca. Ohranili te bomo v lepem spominu.

Tvoji sodelavci iz kontrole kvalitete TOZD ATC

reševati predvsem s tesnejšim povezovanjem z domačimi dobavitelji in povečanjem proizvodnje polizdelkov. Treba je povedati, da redno izpolnjujejo zahteve po devizni soudeležbi domačih dobaviteljev in da se občasno odločajo tudi za uvoz surovin za domače predelovalce. Sicer pa menijo, da bi morali vprašanje oskrbe z nekaterimi življenjsko pomembnimi surovinami — baker to gotovo je — reševati na širši ravni in v povezovanju s pristojnimi službami in proizvajalci v drugih republikah.

Drago Balažič

Spremembe v sistemu pokojninskega in invalidskega zavarovanja

V naši republiki so bili sprejeti nov zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, statut skupnosti in nekateri drugi predpisi, ki bodo v celoti pričeli veljati s 1. januarjem 1984.

Podajamo pregled najpomembnejših sprememb za delavce v združenem delu. Če boste želeli dodatneja pojasnila, se obrnite na pravno ali socialno službo v vaši DO.

Z novo-nastalimi spremembami se je bolj izrazila pravica zavarovancev, da sami v skladu z možnostmi urejajo pravice in obveznosti iz zavarovanja, ker so z zveznim zakonom določene le temeljne pravice, ki morajo biti enotne za vso državo.

1. Pravica do pokojnine

Pravico do polne pokojnine pridobi zavarovanec, ki ima 40 let zavarovalne dobe (delavka 35 let). Minimalno pokojnino pa pridobi delavec s 15 leti zavarovalne dobe, vendar mora biti star 65 let (delavka 60 let). Za 15 let zavarovalne dobe pripada delavcu 35% osnove (delavki 40%), osnova se nato poveča za vsako leto zavarovalne dobe za 2% (za moške), za žene pa po 3% do 20. leta, nato pa tudi po 2%. Če zavarovanec med letom dopolni 6 mesecev, se mu osnova poveča za polovico (1% oz. za žene 1,5% do 20. leta osnove)

Zavarovalna doba	moški	žene
15 let	35	40
20 let	45	55
30 let	65	75
35 let	75	85
40 let	85	85

Pokojnina se odmeri od pokojninske osnove. Pokojninska osnova pomeni 10-letni povprečni OD v obdobju od leta 1965 dalje. Izračuna se povprečje, ki je za zavarovance najugodnejše, torej ne vedno zadnjih 10 let.

Osnova se valorizira s faktorjem, ki se sprejema za vsako leto na osnovi povečanja OD v republiki.

Osební dohodki se valorizirajo na zadnje leto dela. Glede na ekonomsko stanje se bo ta določba izvajala šele po letu 1985, če bo tako sprejeto v družbenem planu SFRJ. Dotlej pa se dohodki valorizirajo na leto pred zadnjim letom dela. Zavarovanec lahko uveljavlja svoje pravice v zavarovalni skupnosti, kjer se je upokojil ali kjer je dopolnil pretežni del svoje zavarovalne dobe.

2. Odprava gostote let

Z novimi predpisi se odpravlja gostota let (zadnjih 5 let 40 mesecev zaposlitve), in tako bodo pokojnino prejeli zavarovanci, ki je doslej niso prejeli, ker niso imeli

ustrezne gostote zaposlitve. Isto velja za družinsko pokojnino.

3. Izplačevanje pokojnin

Pokojnine se od 1. 7. 1983 izplačujejo za nazaj. Upokojencem, ki so se upokojili pred tem rokom, pa se bodo še nadalje izplačevale vnaprej.

4. Krog zavarovancev in izenačitev pravic

Zakon razširja krog zavarovancev na vse ljudi, ki opravljajo kakršnokoli dejavnost kot edini ali glavni poklic. V isto zavarovanje kot delavci bodo vključeni tudi individualni kmetje. Zavarovani bodo tudi vrhunski športniki. Izenačeni so zavarovanci, ki so bili upokojeni pred 1. januarjem 1965.

5. Pokojninska doba in odkup let

V pokojninsko dobo se bo všteval tudi čas pred 15. letom starosti (za zaposlitve do 31. 12. 1957), če so bili zavarovanci v rednem delovnem razmerju in če so bili pokojninsko in invalidsko zavarovani.

Zavarovancem — članom kmetijskih delovnih združenj se bo štel čas od 15. maja 1945 do 31. 12. 1959 kot zavarovalna doba. To bo pomembna novost za kmete, ki bodo lahko uveljavili pokojnino s 15-letno zavarovalno dobo.

Do varstvenega dodatka bodo upravičeni tudi zavarovanci, ki so opravljali samostojno dejavnost. Po novih predpisih si lahko z naknadnim prispevkom dokupijo leta tisti

upravičenci, ki so opravljali samostojni poklic kot edino dejavnost, gospodarske in negospodarske dejavnosti, mednje so všteti tudi kmetje. Najbolj pomembno je, da to velja tudi za družinske člane nosilca dejavnosti. Do dokupa so upravičeni tudi vrhunski športniki.

6. Družinska pokojnina

Strožji pogoji so določeni za vdovo, ki pridobi pravico do družinske pokojnine s 50. letom starosti (prej 45), za čakalno dobo pa 45 let (prej 40). Novost ne velja za vdove, ki v času smrti moža niso bile zavarovane.

Sprememba je nastala tudi za mater zavarovanca, ki mora dopolniti 50 let (prej 45 let). Vdovec pridobi pravico do družinske pokojnine s 55. letom (čakalna doba 50 let), prej pa je bil upravičen do pokojnine šele s 60. letom. Tudi za očeta je določena starost 55 let (prej 60 let).

Otrok, ki izgubi oba roditelja, bo poslej lahko uveljavljal del pokojnine po drugem roditelju (doslej je bila možnost samo po enem), če s tem ne bo presežen najvišje določeni znesek pokojnine.

7. Povečevanje pokojninske osnove

Zavarovanci so doslej imeli pravico do povečane pokojninske osnove za 1% za vsako leto dela, vendar največ do 5%. Izjema so udeleženci NOB pred 9. 9. 1943, za katere ni spremembe.

8. Invalidi

Spremenjeni predpisi določajo, da delavec ni upravičen do priznanja invalidnosti III. stopnje, če je lahko v TOZD zaposlen na drugem ustreznem mestu. V tem primeru mu mora nadomestiti zmanjšani OD temeljna organizacija.

9. Ostalo

Spremembe so precejšnje, o eni najpomembnejši, to je predčasní upokojitvi, smo že pisali: druge pa se nanašajo na ožji krog zavarovancev in jih nismo posebej omenjali.

V eni od naslednjih števil bomo pisali v najvišjih in najnižjih pokojninah, dodatkih in drugem.

Nace Pavlin

ISKRA — AVTOMATIKA

Počitnice na snegu — Kranjska gora

Tudi za zimsko sezono 1983/84 smo za delavce Iskra — Avtomatika organizirali letovanje v Kranjski gori od 15. 12. 1983 do 11. 3. 1984.

Prijave, oz. rezervacije zbira služba za družbeni standard, Kotnikova 6, telefon 312 — 322 int. 259 od 7. 11. 1983 dalje.

Cena prenočišča z uporabo čajne kuhinje je 265,00 din dnevno po osebi. Turistična taksa v višini 28,00 din dnevno po osebi se plača v kraju letovanja.

Najkrajši čas letovanja je 3 dni, najdaljši v času počitnic pa 7 dni.

Ob prijavi vplačate akontacijo 1.000,00 din, razliko do polne cene pa najkasneje 14 dni pred pričetkom letovanja.

Služba za družbeni standard

Zimski planinski tečaj

Alpinistični odsek Kranj organizira za planince dvodnevni zimski tečaj na Kališču, kjer se bodo naučili gibanja v gorskem svetu pozimi, uporabe derez in cepina, zaustavljanja padcev na strmih pobočjih ipd.

Tečaj bodo vodili izkušeni alpinisti, gorski vodniki in reševalci. Prvi dan bo namenjen teoriji, naslednji dan bo tura na Storžič, kjer bodo udeleženci tečaja lahko praktično uporabili pridobljeno znanje. Zvečer bo tovariško srečanje, na katerem bodo člani kranjske alpinistične odprave Pamiar '83 prikazali svoje diapozitive. Koča na Kališču bo v tem času oskrbovana.

Čas tečaja bo pravočasno objavljen glede na snežne razmere. Cena dvodnevnega tečaja je 950 din. Prijave sprejema Peter Markič, IBI Kranj, tel.: 23-755 ali doma 21-844.

Alpinistični odsek Kranj